

Visuaalisten elementtien suunnittelu Lahden Rautatienkadulle ja Launeen perhepuistoon Opinnäytetyö Maisa Mutanen Kevät 2009

*Visuaalisten elementtien suunnittelu
Lahden Rautatienkadulle ja
Launeen perhepuistoon*

12.5.2009
Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Pakkausmuotoilu ja tuotegrafiikka
Opinnäytetyö
Maisa Mutanen
Kevät 2009

Tiivistelmä

Visuaalisten elementtien suunnittelu Lahden Rautatienkadulle ja Launeen perhepuistoon

Opinnäytetyöni on kaksiosainen toimeksianto Lahden kaupungin kunnallistekniikan osastolta. Tehtävä oli suunnitella visuaalisia elementtejä kahteen kohteeseen. Ensimmäinen kohde oli Lahden Rautatienkadulla olevat metallikehikot, joissa kesäisin on kukkaistutuksia ja talvella joulukuusia. Ongelmana ovat syys- ja kevätkaudet, jolloin kehikot ovat tyhjillään. Suunnittelin kehikoihin graafisen verhoilun. Toinen kohde oli Launeen perhepuisto, jonka valaisinmastoihin suunnittelin kuvitetut banderollit. Visualisoin kaksi sirkusaiheista banderollisarjaa, jotka aiheiltaan liittyivät perhepuiston tapahtumiin ja toimintoihin. Molemmat elementit toteutettiin yhteistyössä painotalo Leeviprintin kanssa.

Asiasanat: Banderolli, visuaalinen elementti, graafinen verhoilu, kaupunkitaide, sirkus, painotekniikka.

Abstract

Design of visual elements for Lahti's street Rautatienkatu and Laune familypark area

The thesis work is a two-part assignment of Lahti city municipal department. The task was to design the visual elements of two destinations. The first target was in Rautatienkatu's metal racks, which are used for flower plantings in the summer and in the winter there are Christmas trees. The problem is the autumn and spring seasons, when the frames are empty. I designed a graphic frame upholstery inside the metal racks. The other target was in Laune's family park's lamp masts. I designed two sets of illustrated banners for the masts. I did visualizations of two circus themed banderole series. The subjects are related to family park's events and activities. Both settlements were made in cooperation with Leeviprint with a printing technique.

Keywords: Banderoll, visual element, graphic upholstery, city art, circus, printing press technique.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO

2 LAHTI

3 INNOITTAJAT

Kaupunkitaiteesta sirkukseen

Kuvalliset innoittajat

4 SUUNNITTELUVAIHE

4.1 RAUTATIENKATU

Kauppakadusta kävelykatuum

Kehikot

Luonnostelua

Valittu konsepti

Jatkoideat konseptiin

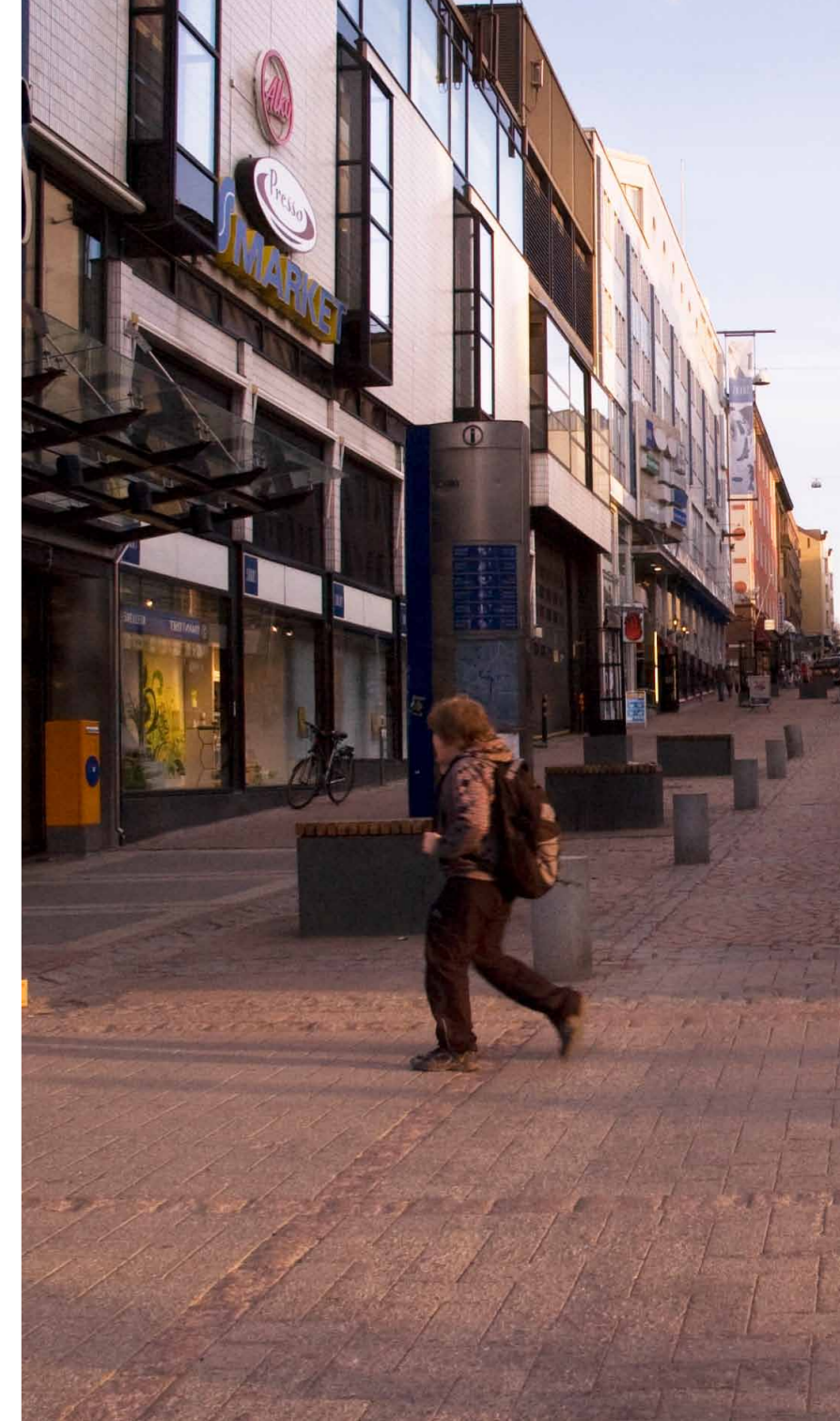
4.2 PERHEPUISTO

Luonnoksia ja teemoja

Valittu konsepti

5 TOTEUTUS

6 ARVIOINTI

JOHDANTO

Opinnäytetyöni on kaksiosainen toimeksianto Lahden kaupungin kunnallistekniikan osaston, tekniseltä - ja ympäristötoimialalta. Tehtävän suunnittelu alkoi helmikuun puolivälissä, jolloin Marja Lampainen järjesti tapaamisen yhteys henkilöiden ja tilaajien, kaupunginpuutarhuri Hannu Neuvosen ja kaavoitusarkkitehti Päivi Airaksen kanssa.

Opinnäytetyön kirjallisessa osassa käsittelen työn sujumista vaihe vaiheelta ja siihen liittyvää taustatyötä. Taustatyönä tutustuin Lahden historiaan lähinnä muotoilu kaupunkina. Tutustuin myös Lahden menneisyyteen käymällä Lahden historiallisessa museossa ja lukemalla Lahden historiasta kertovaa kirjallisuutta. Aiheita ja innoitusta opinnäytetyön ensimmäiseen osaan Rautatienkadulle, etsin mm. Lahden kaupungin arkkitehtuurista ja kaupunkitaiteesta. Perehdyin myös ympäristötaiteeseen muualla Suomessa ja maailmalla. Launeen perhepuiston banderolleihin hain aiheita ja tyylejä lukemalla hieman suomalaisen sirkuksen historiaa ja tutustumalla lapsille suunnattujen satukirjojen kuvituksiin ja lasten piirustuksiin.

Suunnitteluvaiheessa perehdyin ensin Rautatienkadun kehikoiden verhoiluun ja sen jälkeen Launeelle tuleviin banderolleihin. Toteutus ja materiaalivalinnat tehtiin yhteistyössä painotalo Leeviprintin kanssa. He auttoivat teknisissä asioissa, kuten aineistojen muokkaamisessa painovalmiiksi.

1 Rautatienkadun metallikehikoiden graafinen verhoilu

Ensimmäinen osa on Rautatienkadun kävelyosuudella. Rautatienkadun kävelyosuudella oleviin metallikehikoihin tarvitaan kuvallinen verhoilu syys- ja kevätkausiksi, kehikoiden ollessa tyhjillään. Talvella kehikoissa on joulukuuset ja kesällä kehikon ulkopuolelle on tarkoitus istuttaa köynnöskukkia koko kehikon korkeudelta. Syysversio tulee esille vuoden 2009 syksyllä, kukkien pois oton jälkeen. Toinen, keväinen versio laitetaan esille ensi kerran keväällä 2010, kun kuuset otetaan pois. Syys- ja kevät versioiden tulee olla erilaiset. Verhoilu tulee kehikon sisäpuolelle. Kehikko on mahdollista myös valaista alhaaltapäin, jolloin se näyttäisi pieneltä valaistulta tornilta. Kehikoita on kadulla yhteensä kuusi kappaletta peräkkäin.

2 Kuvitetut banderollit Launeen perhepuiston valaisinmastoihin

Toinen osuus toimeksiannostani oli Launeen perhepuistoon pystytettäviin valaisinmastoihin ripustettavien kolme metriä korkeiden banderollien kuvituksen suunnittelu. Valaisinmastoja pystytettiin perhepuiston monitoimikentän reunoille yhteensä kuusi kappaletta huhtikuussa 2009. Aiheiden banderollien kuvituksissa tuli olla keskuspuiston tapahtumista kertovia. Alun perin mainoskankaita haluttiin yksi sarja eli, kuusi kappaletta. Määrä lisättiin 12:sta, jotta banderolleja voi halutessa vaihtaa kesän aikana tai sekoitella kuva-aiheita keskenään. Banderollit asennetaan paikoilleen kevään aikana ja otetaan pois syksyllä, kun tapahtumia ei enää järjestetä kentällä. Hiekkakenttä on kesän aikana monipuolisessa käytössä. Kentän alueella vieraillee säännöllisesti, tivoli ja sirkus. Lisäksi se toimii kaikenlaisten tilaisuuksien tapahtumapaikkana.

LAHTI

Nuorivanha kaupunki

Lahti on nyt 104 - vuotta vanha, nuori kaupunki. Lahti sai kaupunkioikeudet vuonna 1905, jolloin siitä tuli itsenäinen kaupunki. Lahden kaupungin nykyinen rakennuskanta on hyvin nuorta. Ennen 1900 - lukua rakennettua on Lahden nykyisestä rakennuskannasta, vain noin yksi promille. Kahdeksan prosenttia Lahdesta on rakennettu ennen talvisotaa. Kaupunki on siis rakennettu yli 90 - prosenttisesti sotia seuranneen jälleenrakennuskauden ja sen jälkeisen rakennustoiminnan aikaansaannoksena. Lahden kaupunkikuva näyttääkin melko uudelta. Tärkein syy siihen on vanhan ruutukaavan ja kiinteän katumuurin rikkoutuminen. Kaupunkikuvaa eivät muodosta niinkään yksittäiset rakennukset, vaan

tilat. Havainto kaupungista syntyy talojen välisistä tiloista, katujen kudoksesta ja aukoiden rytmistä. Suhteessa nuoren paikkakunnan kokoon ja kaupunkihistoriaan, suomalaisten 1900 - luvun alun merkittävimpien arkkitehtien tuotanto on poikkeuksellisen suuri. (Hassinen, 2005)

Lahden sodanjälkeiset kaupunkisuunnittelijat vannoivat vahvasti funktionalismin oppeihin valosta ja ilmasta. Luotiin katutilaa, jossa matalat liikesiivet reunustavat katuja ja korkeat asuintornit on sijoitettu korttelien sisälle. Katunäkymät ovat rikkonaisia, epäyhtenäisiä, ruutukaavalle vieraita ja ristiriitaisia. Lahden ydinkeskustan kehitykselle onkin leimallista voimakas kerroksellisuus ja eri aikakausien kaavoitusihanteiden päällekkäisyys.

Lahden keskusta on eräänlainen kaupunkihistorian tihentymä. Kaupunkisuunnittelu ei ollut jälleenrakennusvuosina systematisoitua. Luovat suunnitelmat syntyivät aineellisesta niukkuudesta, sodanjälkeisestä elämänilosta ja väen kasvun aiheuttamasta kiireestä rakentaa ihmisille asuntoja. (Hassinen, 2005)

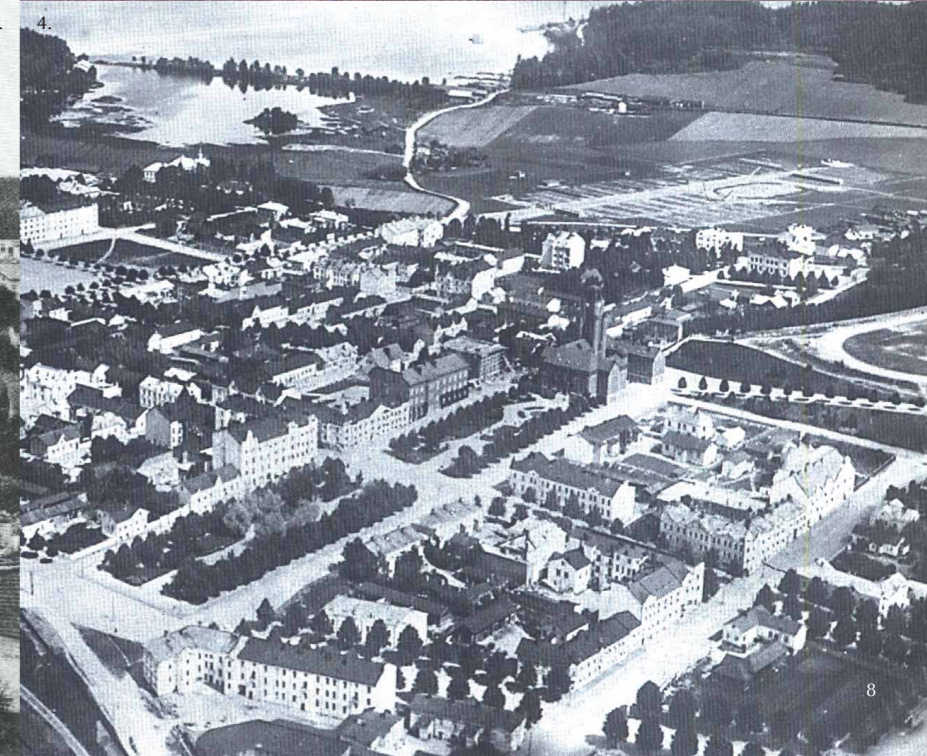
Suunnittelu kiteytyi sellaiseksi, mistä on aistittavissa ajan ja paikan henki. Kaupungin mittavan kulttuuriohjelman tuloksena oli lopulta konserttitalo, taidemuseo, parikymmentä veistosta ja suuret puistoalueet. (Niskanen, 2007) Rakennushankkeet pohjautuivat silloisten Lahden kaupungin perustajien ajatuksiin arjen kauneudesta, taiteen merkityksestä, tasa-arvosta ja kulttuurioikeuksista. 1960 - luvulla Suomessa alettiin arvostaa kulttuurirakennusten suunnittelua niille luonteenomaisesti. Silloin valtio

alkoi tukea järjestelmällisesti taidetta ja kulttuurirakentamista. Tämä oli erikoista kaupungissa, jossa puolet väestä oli teollisuustyöntekijöitä.

Käsityö -ja muotoilu teollisuus

Lahdella on vahva teollisuudelle ja teolliselle muotoilulle pohjautuva perustamishistoria. Lahti oli jo kyläkaudella alueensa käsityökeskus. 1930 - luvulla teollisessa tuotannossa huonekalujen ja vaatteiden valmistuksen osuus kasvoi ja tehtaita perustettiin. Vuonna 1967 Lahdessa toimi jopa 23 huonekalu- ja puuseppätehdasta. Niistä Askon tehdas oli siihen aikaan Pohjoismaiden suurin. Samoihin aikoihin Lahdan tehdas oli Lahden suurin vaatepuuseppätehdas ja merkittävä työnantaja.

1. Aleksanterinkadun kulmasta Rautatienkatua etelään. Oikealla vanha purettu Pohjoismaiden Yhdyspankin rakennus.
2. Kaupungintalon puisto 1970 - luvulla.
3. Kaupungintalo on tuhoutunut osittain kahteen otteeseen tulipalossa, talvisodan pommituksissa 1939 ja vuonna 1981.
4. Ilmakuva Lahden keskustasta, keskellä Rautatienkatu. Suuri osa vanhoista rakennuksista on purettu.

INNOITTAJAT

Kaupunkitaiteesta sirkukseen

Kaupunkitaide Lahdessa

Perehdyttyäni Lahden historiaan olin valmis tekemään tutkimusta Lahden ympäristötaiteesta ja kaupunkisuunnittelusta. Kiertelin ympäri Lahtea kameran kanssa ja löysin monia mielenkiintoisia ja inspiroivia elementtejä ympäri kaupunkia, mitä en ollut ennen nähnyt. Eniten minua kiehtoi tehtävääni ajatellen kaikki värikkäät rakennukset ja kohteet, jotka elävöittävät ympäristöänsä iloisuudellaan.

5. Valotaidekatos Sibeliustalon edustalla.
6. Pelinappulat Ankkurissa.
7. Arkkitehtuuria Paavolassa.
8. Värikkäitä kuutioita Launeen perhepuistossa.

Ympäristötaide, arkkitehtuuri ja kulttuuri Lahdessa

Värikkäitä elementtejä tuli vastaan yllättävän paljon. Esimerkiksi sataman vieressä Ankkurissa oli Kengo Kuman suunnittelema valotaidekatos Sibeliustalon edustalla. Teos voitti vuoden 2002 Spirit of Nature -puuarkkitehtuuripalkinnon. (http://www.spiritofnature.net/puuarkkitehtuuripuisto_popup1.html) Valotaidekatoksella on myös käytännöllinen funktio. Teos toimii taksikatoksena konserteista lähteville ihmisille. Sibeliustalon vastapäisen hiekkakentän laidalta löysin melkoisen suuria pelinappuloita. Ne ovat leikkisiä ja niillä on vastaavanlainen funktio kuin betoniporsailta, estää kentälle ajon autolla. Paavolasta sen sijaan löytyi värikästä arkkitehtuuria. Laaksokadulla olevan kerrostalon seinäkkeet tuovat virkistystä betonisen elementtitalon julkisivuun. Lauheen perhepuistosta löysin monenlaista kiinnosta-

vaa ja värikästä, kuten nopanmalliseksi muotoiltuja värikkäitä kuutioita.

Lahdessa on myös varsin paljon tunnettuja ja kulttuuri- ja muotoilutapahtumia. Ensikin kesänä järjestettävä LAHTI - biennale järjestetään vuonna 2009 kansallisena ja vuonna 2011 kansainvälisenä teollisen muotoilun tapahtumana. LAHTI - biennale on näyttelyiden, ja erilaisten tapaamisten, seminaarien sekä kongressien neljän kuukauden mittainen tapahtumaketju. Ensimmäisen kerran se levittäytyy touko-syyskuussa 2009 eri puolille kaupunkia. (<http://www.lahdenuutiset.fi/Vapaa-aika/Kulttuuriuutiset>) Lahti on tunnettu myös muista kulttuurin lajeista ja tapahtumista; Sinfonia Lahdesta, kirjailijakokoukseen ja urkuviikkoihin.

Ympäristötaide maailmalla

Kaupungeissa kaikkea ihmisten luomaa ja tuottamaa on suhteellisesti paljon enemmän kuin kaupunkien ulkopuolella. Kaupunki on täynnä taidetta, sitä esiintyy kaupungissa mitä erilaisimmissa muodoissa. Taideteen eri muodot kiinnittävät eri tavoin eri ihmisten huomion ja viestivät kullekin ryhmälle eri asioita. Kaupunkitaiteen eri ilmiöt voivat olla vakiintunutta suurten ryhmien taidetta, alakulttuurien kantaa ottavaa taidetta, sekä kallista, halpaa ja katoavaista hetkellisesti kestäväää taidetta. Moni taidemuoto, kuten arkkitehtuuri, patsaat ja monumentit koetaan helposti itsestään selväksi osaksi kaupungin henkeä ja ilmiä. Perinteisten taiteen muotojen lisäksi mukaan on tulleet uudet taiteen lajit, graffitit, mainostaidet, käyttötaide, julistetaide ja katutaiteilijat ovat vallanneet tilaa kaupungeista yhä enemmän. (www.helsinki.fi/ml/maant/kaumaa/URBIS/taide)

9. Maaltapako, Casagrande & Rintala, 1999.
10. Peltilehmä Kotkassa, Miina Äkkijyrkkä, 2007.
11. Berlin Reichstag, Christo & Jeanne Claude, 1995.
12. Valley Curtain, Project for Colorado Christo, 1972.

Tutustuin Internetissä ja kirjoista ympäristötaiteeseen maailmalla ja ympäri suomea. Kiinnostavissa teoksissa on aina jokin suurempi sanoma tai viesti. Maaltapako-teos kommentoi suomalaisen maaseudun tyhjenemistä. Installaatiossa Casagrande & Rintala nostivat kolme hylättyä latoa kymmenmetrisille puujaloille kävelemään kohti etelän kaupunkia. (<http://mikaeli.mikkeli.amk.fi/mikaeli/arkisto/maaseutu/monitoimitiloja/toimintaa.htm>) Miina Äkkijyrkkän peltilehmät koristavat ympäristöjä, teiden varsista puistoalueisiin ympäri suomea. Ne ovat pitkään kestäviä taideteoksia, ja ovat ottaneet myös paikkansa maisemassa. (http://fi.wikipedia.org/wiki/Miina_Äkkijyrkkä) Kansainväliset taiteilijat Christo & Jeanne Claude ovat tehneet paljon erilaisia peitettyjä/verhoiltuja taideteoksia. Kuvassa on Berliinin kaupungintalo verhoiltuna hopeanvärisellä kankaalla. Työssäni voi nähdä ehkä hieman vaikutteita Christon & Jeanne Clauden teoksista. (Lilja, Christo & Jeanne Claude projects, 1996)

Sirkus ja tivoli Suomessa

Launen perhepuistossa vieraillee kesäisin sirkuksia ja tivoleita. Innostuin lukemaan tietoa sirkuksen ja tivolin historiasta suomessa ja halusin liittää jollain tavalla työhöni jotain elementtejä perinteisestä sirkuksesta. Selvisi muun muassa, että suomalaisen sirkuksen taival on 100 vuoden aikana ollut kivinen. Suomessa sirkuksille ei ole kehittynyt yhtä arvostettua statusta, kuin Manner-Euroopassa. Sirkusta kohtaan on Suomessa aina ollut ennakkoluuloja. Huono ilmapiiri on synnyttänyt torjuntaa ja saanut aikaan tiukkoja sääntöjä ja lakeja.

Suomessa omaehtoinen sirkus alkoi viritä 1890-luvulla. Manner-Euroopassa ja Pietarissa sirkus oli arvostelu varakkaiden ihmisten ajanviette. Sieltä tieto kantautui lopulta Suomeen. Ensimmäinen järjestettiin amatöörinäytöksiä Turussa ja Helsingissä. Niissä esiintyi kaupunkien vaikutusvaltaisimpia seurapiirimiehiä, jotka markkinoivat sirkusta lehdessään ja myötävaikuttivat sirkuksen suosioon.

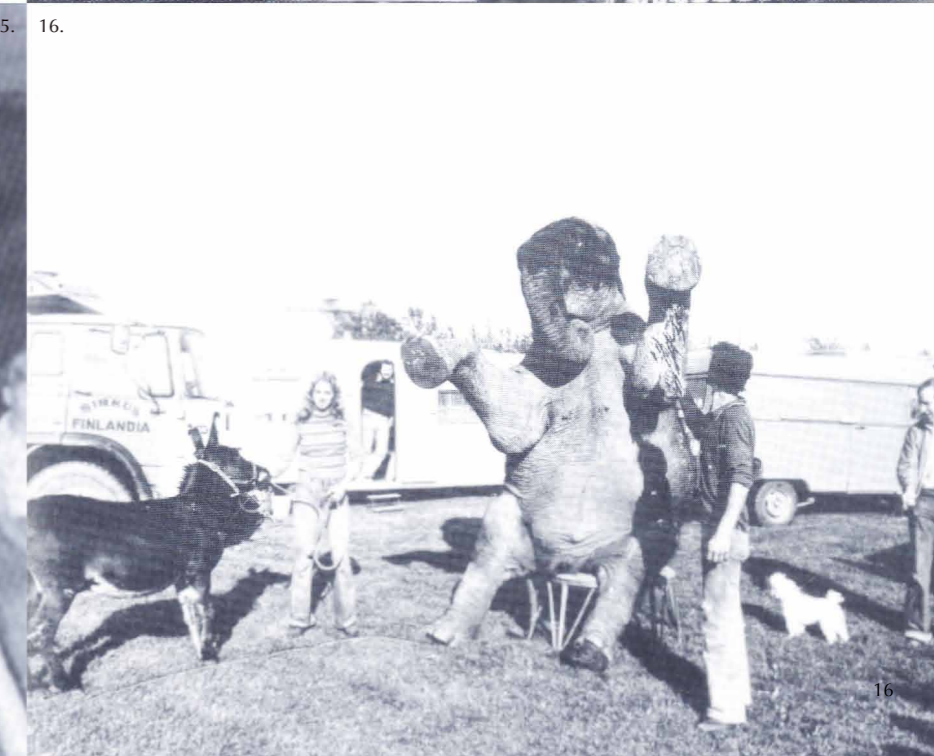
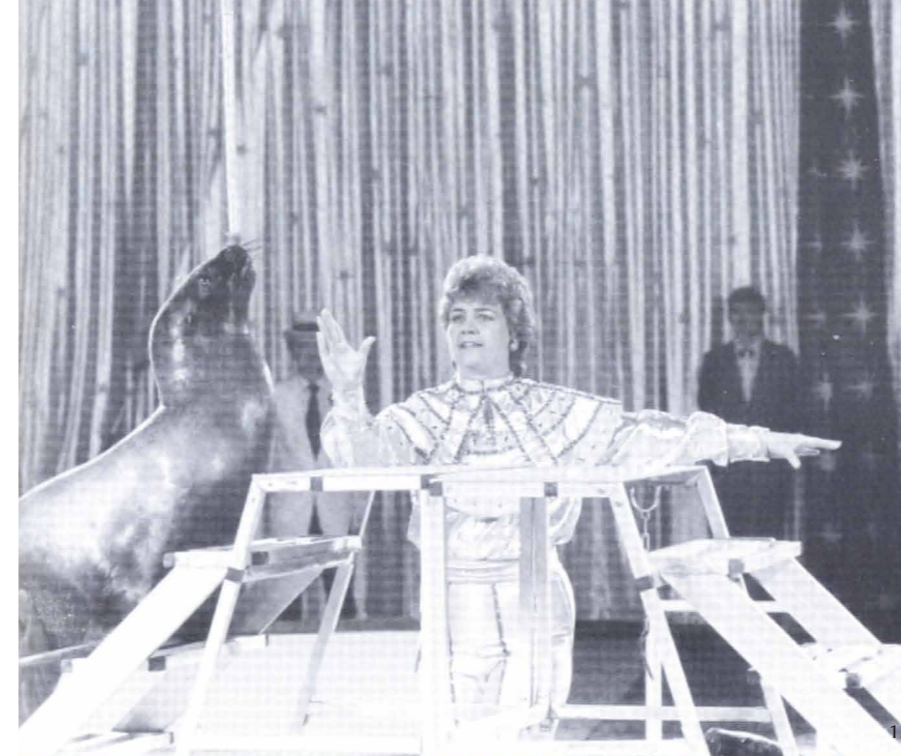
13. Merileijona, harvinainen esiintyjä Sirkus Finlandiassa.

14. Ruotsalaisen, Pohjoismaiden suurimman sirkuksen mainos 1950 - luvulta.

15. Karhun pentu, Sirkus Huhtalan vetonaula 1950 - luvulla.

16. Sirkus Finlandian toisella kiertueella oli mukana ensi kertaa norsu vuonna 1977.

Suomen itsenäistymisen aikaan sirkuksen suosio romahti. Sirkusta pidettiin, turhuutena ja rahastuskeinona. Sen toiminnalle määrättiin, jopa 40 % huvivero. Tivolin esiaste kehittyi 1930-1950-luvuilla, kun pienten sirkusten ympärille otettiin mukaan vähäistä tivolitoimintaa, pelihalleja ja muutamia tivolilaitteita. 1950-luvulla syntyi Suomen ensimmäinen huvipuisto, Linnanmäki. 1960-1970-luvuilla osat vaihtuivat toisinpäin. Sirkus kituutti vähäosaisempina tivoliin ja huvipuistojen siivellä. Tivoleiden alueelta, laitteiden ja pelipaikkojen keskeltä löytyi usein pieni sirkustelto. Sirkusesityksiä nähtiin myös vaatimatonta tivoleiden oheisohjelmatoissa. Sirkus on edelleen uhanalainen. Sirkustaide nostettiin muiden taiteen lajien rinnalle vasta 1990 - luvulla (Taivalsaari, Sirkuselämä, 2006)

- 17. Näkyvää kynän jälkeä kirjasta, Iso mies ja rannan koirat.
- 18. Lapsen piirustus Internetistä.
- 19. Pöllö, kirjasta, Hirviuista koulupäivää hirviö
- 20. Iso mies. Kero Esa; Iso mies ja rannan koirat
- 21. Mies ja koira. Kero Esa; Iso mies ja rannan koirat

21.

17.

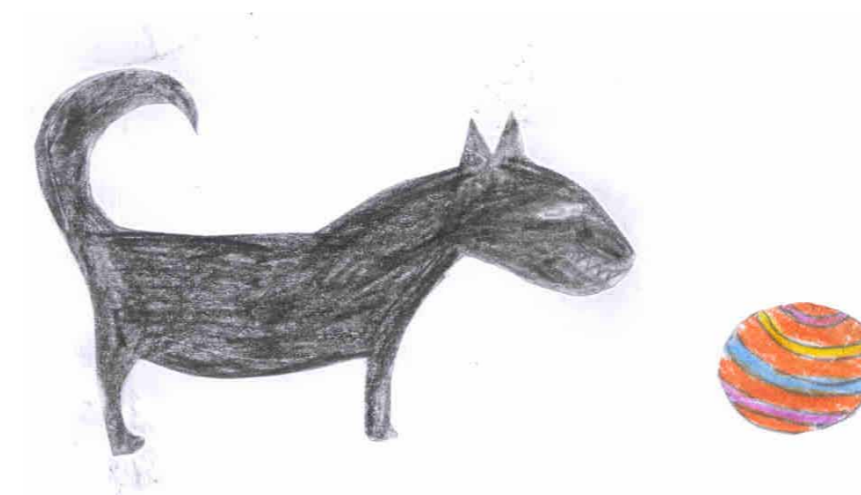

18.

19. 20.

18.

Kuvalliset innoittajat

Etsiskelin Internetistä ja kirjaston lastenosaston kirjoista kaikenlaisia tyylejä tehdä kuvituskuvia. Samalla tutkin myös, jos löytyisi sopivia perhepuistoon ja sirkukseen liittyviä aiheita. Tutustuin lasten tekemiin piirustuksiin ja piirustustyyliin. Lasten käyttämä värimaailma ja hahmottelujälki antoivat roppakaupalla ideoita kuvituksiin.

Kauppakadusta kävelykatuun

Rautatienkatu oli jo kauan sitten vilkas ostoskatu. Sen varrella sijaitsi paljon erilaisia liikkeitä hattukaupoista autoliikkeisiin. Kadulla toimivat mm. SYP - pankki, Seurahuone-ravintola, hattukauppoja, valokuvausliikkeitä. Jotkut liikkeet ovat jopa vieläkin Rautatienkadulla samalla paikalla kuin 50 vuotta sitten. Esimerkiksi valokuvausliike Fotohalme sijaitsee vieläkin samassa liiketilassa Rautatienkatu 21:ssä.

Rautatienkatu ei ole enää niin arvostettu ostospaikka, kuin ennen. Lahden Kaupunki on päättänyt kohentaa sen asemaa kauppakatuna houkuttelemalla sinne uusia liikkeitä ja tekemällä parannuksia kadun viihtyvyyteen. Oikorata on

lisännyt kävelyliikennettä Lahdessa ja Rautatienkadulla. Tämä on huomioitu tekemällä osasta Rautatienkatua kävelykatu ja panostamalla viihtyvyyteen lisäämällä valaisimia ja istumapenkejä. Keskustan uusi opastus- ja informaatiojärjestelmä ovat edistys ja apu ulkopaikkakuntalaisille matkustajille. Rautatieasemalta linja-autoasemalle on toteutettu infokäytävä, joka johdattaa ydinkeskustan läpi linja-autoasemalle. Parannusten jälkeen katua näyttää paremmalta illalla kävelykatuosuudella, mutta on silti kolkon oloinen. Katua reunustavat valaisintolpat ja kauppojen valaistut näyteikkunat värittävät kadun reunuksia hieman.

22.

23.

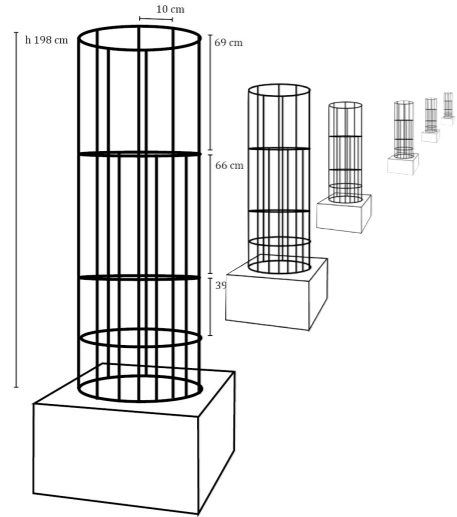

24.

25.

Metallikehikot

Mitat

Korkeus	196 cm
Halkaisija	66 cm
Ympärysmitta	224 cm
Kehikon pystypalkkien väli	20 cm

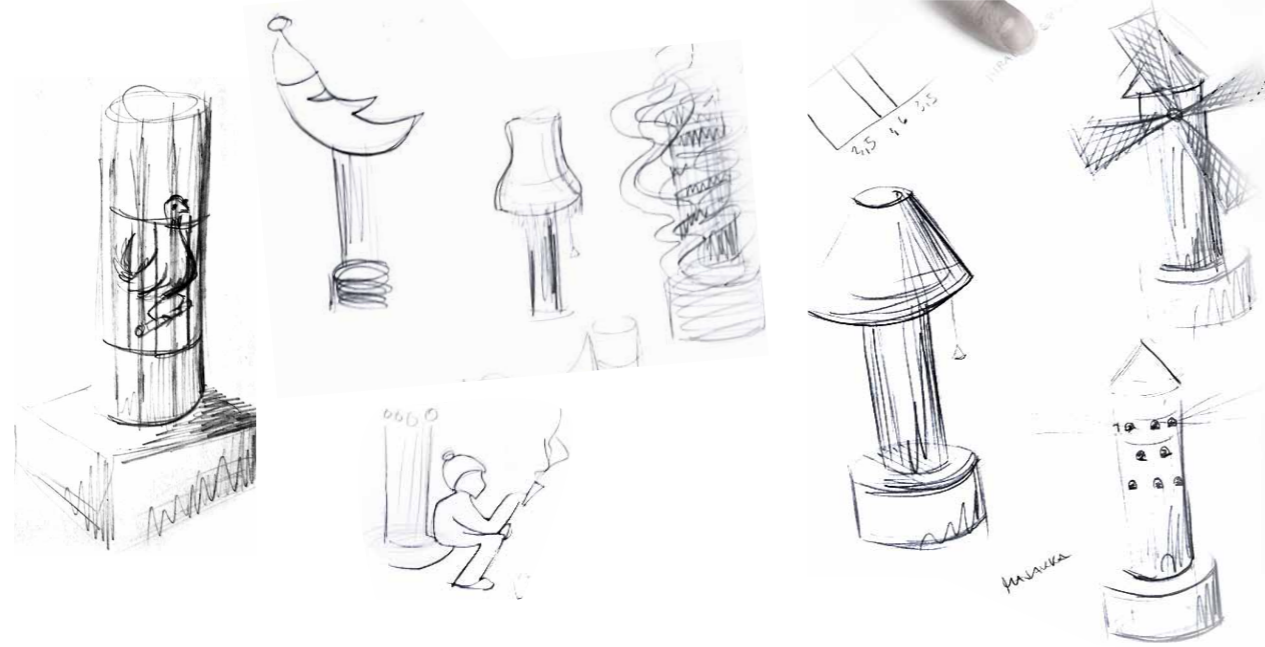
Rautatienkadun kävelyosuudella olevat kehikot on muotoiltu minimalistisella tyylillä. Kehikot ovat syksyisin - ja keväisin tyhjiä. Ne näyttävät paljailta sellaisenaan, ja siksi ne tarvitsevat ympärilleen jonkinlaisen verhoilun. Verhoillut kehikot elävöittäisivät koko kadun ilmapiiriä.

Ongelma

Ongelmaksi kehikoissa ovat syntyneet roskat ja tupakantumpit, joita ihmiset niihin vastuuttomasti heittelevät. Kävin Rautatienkadulla kuvaamassa ja toteamassa tilanteen pimeään ja valoisaan aikaan. Valoisaan aikaan katu näyttää harmaallta ja värittömältä. Katu on avara, suuri tila ja tarvitsee koristeekseen suuria ja näyttäviä, mutta yksinkertaisia elementtejä. Kehikot ovat suuria kaksimetrisiä tolppia, mutta maastoutuvat kadun maisemaan huomaamattomiksi. Ohikulkijat eivät niitä usein huomaakaan. Itsekään en ollut niitä noteerannut ennen, kuin sain aiheen lopputyöhön.

Luonnostelua

Luonnoksia käsin ja koneella

Kun olin tutustunut kehikoihin, aloin karkeasti luonnostella paljon toisistaan poikkeavia ideoita mitä mieleeni tuli. Laitoin muistiin paperille aiheita ensin huonosti piirtäen ja valitsin niistä mielenkiintoisimpia Photoshopissa käsiteltäväksi. Halusin istuttaa suunnitelmat nopeasti oikeaan ympäristöönsä Rautatienkadulle nähdäkseni, kuinka ne sopivat katu-ympäristöön ja muuttavat sen ilmettä. Huvittavimpien ajatusten visualisointi Photoshop-ohjelmassa oli rattoisin vaihe ideoimisessa. Mietin tässä vaiheessa alutavasti, että teoksen materiaali olisi hyvä olla kierätettyä ja ekologista.

Sain ehdotuksista rakentavaa palautetta ja kehotuksen hillitsemään joitain ideoita ja jatkamaan ehdotuksia mitkä koen sopivimpina. Useat ajatuk-

set olivat liian kaukaa haettuja, vaikeita toteuttaa, tai muuten sopimattomia kadun ilmeeseen. Otin takapakkia ja mietin realistisemmin mikä kadulle sopisi ja mikä olisi helposti mahdollista valmistaa. Näitä seuraavia ideoita oli hauska visualisoida, mutta käytännössä ne eivät oikeasti toimisi tai olisivat vain mauttomia.

Lukulamppu

Halusin tehdä yhdestä ehdotuksesta perinteikkään ja tunnelmaltaan vanhan. Vanha lampunvarjostin tuo mieleen mummolan. Se tekisi kadusta kodikkaan ja toisi kadulle häivähdyksen menneestä.

Tuulimyllyt

Ensimmäisiä ideoita olivat tuulimyllyt. Luin lehdestä Lahtelaisen palkitun tuulienergiayhtiö Eaglen menestyksestä maailmalla. Tuli mieleen miksei kadulla voisi olla joskus tulevaisuudessa toimivia tuulimyllyjä, jotka tuottaisivat sähköä ympäristön liiketilojen lämmitykseen, katulamppuihin tai jopa katujen lämmitykseen. Paikka rakennusten välissä ei ehkä todellisuudessa olisi oikeille tuulivoimaloille otollisin ympäristö. Pelkkinä taideteoksinkin ne olisivat hyvä muistutus lahtelaisille tuulivoiman käytön mahdollisuudesta ja Eagle-yhtiön menestyksestä.

Häkki

Häkki on ratkaisu, jossa kehikoita ei tarvitsisi peittää ollenkaan, vaan sisälle asetettaisiin jokin hahmo tai eläin asumaan. Häkki ei olisi kovin myönteinen teos, hahmon ollessa kehikossa vankina, mutta se olisi päinvastainen ratkaisu kehikon peittämiselle ja verhoilulle.

Ruudukko

Kehikko on valaisin tarkoitukseen melko hankala ja rajoittava muotoilultaan. Pysty- ja vaakapalkit vähentävät mahdollisuuksia ja näkyvät väistämättä valaisimen läpi, kun valo on päällä. Siksi tein yhden ehdotuksen, missä on graafisia väripaloja on aseteltu kehikoin välirakojen mukaan.

Pakkaus

Viinipullot kadun reunassa olisivat huomiota herättävä elementti. Vieressä sijaitsee tietenkin myös Sokoksen Alko. Sen voisi käsittää Alkon mainoksena tai tempauksena. Pullojen viesti on ehkä ristiriitainen ja ne saatettaisiin kokea ehkä loukkaavina. Ne voisivat huvittaa ravintoloihin matkaavia ihmisiä viikonloppuisin. Viinipulloihin saisi lisää sisältöä lisäämällä niihin etiketit, joissa olisi tietoa ja kuvia Lahden menneestä historiasta. Se voisi olla arvokas 104 - vuotta vanhenneen kaupungin merkki.

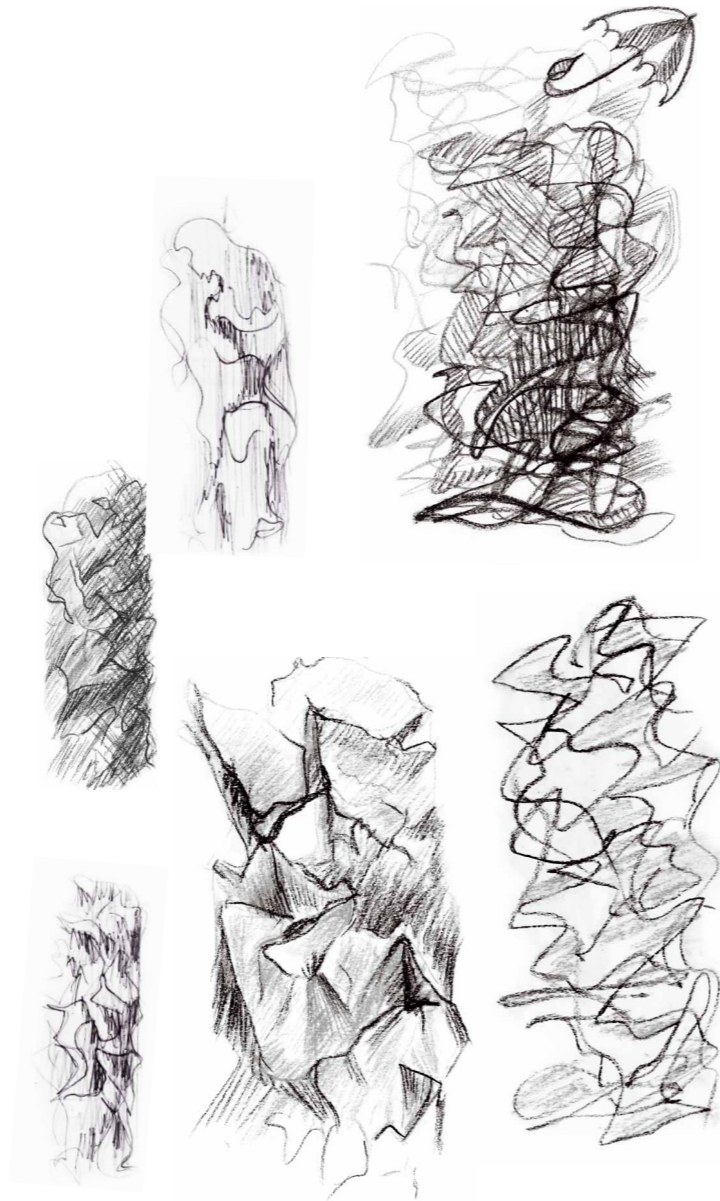

Valittu konsepti Rautatienkadulle

Ruttu

Tarkastelin kaikenlaisia design-valaisimia ja niiden rakenteita. Sisäkäyttöön tarkoitetuissa valaisimissa on tällä hetkellä paljon yksinkertaisia geometrisia muotoja, ja origamityylisiä rönsyilevämpiä muotoja. Otin mallia niistä ja kokeilin taitella paperista ensin vaikeita näyttäviä muotoja. Tuntui liian yksinkertaiselta tehdä oma versio design-valaisimesta, joten halusin tehdä verhoiluun jotain täysin orgaanista ja sattumanvaraista. Rytistin yhden paperin ja rypistetty pinta näytti, niin hyvältä etenkin valon kanssa, että halusin käyttää sitä verhoiluun.

Luonnoksia piirrettyinä

Luonnoksia paperista

Muoto

Ensimmäiseksi asetin rutun kehikon päälle, lehvästöksi, johon sadevesi saattaisi muodostaa vesiputouksen valuessaan alas rutun väliköistä. Seuraavassa kuvassa siirsin sen alaspäin koko kehikon ympärille. Kehikon peittävänä ruttu näytti paljon vaikuttavamalta. Kehikon ulkopuolella se olisi todennäköisesti vaarassa ilkevallalle ja muille tuhoille, joten järkevin ratkaisu, olisi asettaa verhoilu kehikon sisäpuolelle suojaan, niin kuin alun perin oli tehtävänannossa. Mietin vielä tässä vaiheessa eri vaihtoehtoja toteutukselle. Etsin erilaisia materiaaleja ja harkitsin jonkinlaisen kierrätetyn, kevyen ja taipuisan muovin taivuttamista ruttu-muotoon. Luovuin ajatuksesta kuitenkin tavattuani tilaajien kanssa seuraavan kerran. Se olisi ollut liian työlästä itselleni toteutettavaksi. Kaksiulotteinen toteutus kirjapainossa olisi kaikkein järkevin vaihtoehto ja jätin ajatuksen verhoilun muotoilusta omin käsin.

Väri kokeiluja

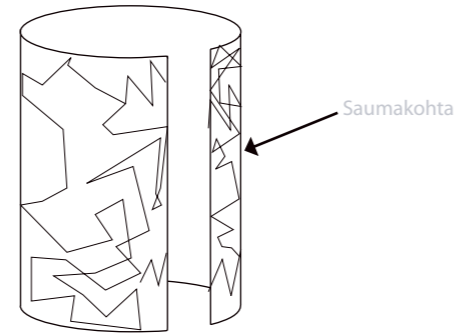
Istutin verhoilun uudestaan kuvaan Rautatienkadulle kehikon sisäpuolelle. Kokeilin koneella miltä se näyttää eri väreissä ja valoissa. Huomasin kokeiluita, että kadulla erottuu parhaiten valkoiset, kirkaat ja voimakkaat värit. Murretut, haaleat ja tummat värit hukkuivat katuun. Värit saivat siis olla räikeät. Kankaat itse voisivat olla värikkäitä, tai kirjavuus voisi tulla eri värisistä lampuista. Värillisillä lampuilla olisi mahdollista tehdä eniten vaihtelua rutun ilmeeseen. Päivällä kehiot olisivat valkoisia, kun lamput on kytketty pois päältä. Ne heräisivät väriloistoon illalla, lamppujen syttyessä.

Pienoismallikokeiluja valon kanssa. Tulostin erilaisia ruttu-
tukuoseja ja testasin karkeasti papereita lampun ympärille.
Kokeilin myös värikkäitä lamppuja valkoiselle kuosille.

Saumakohta

Ongelmaksi kankaassa muodostui kiinnityskohta, josta kangas sidotaan yhteen. Kangas asetetaan kieräytettynä (ympäri) kehikon sisäpuolelle, joten kuvaan tulee katkos saumakohtaan. Kankaiden päät täytyi saada yhteen niin, ettei saumakohtaa juuri huomaa. Tein kokeilun, jossa yhdistin kaksi kuvaa rutusta pysty suunnassa peilikuvina vierekkäin. Silloin kuvaan ei synny kieräytettynä katkosta, eikä haittaa, vaikka kankaat menevät hieman päällekkäin. Avattuna kuvaan muodostuu lisäksi mielenkiintoinen symmetrinen kuvio.

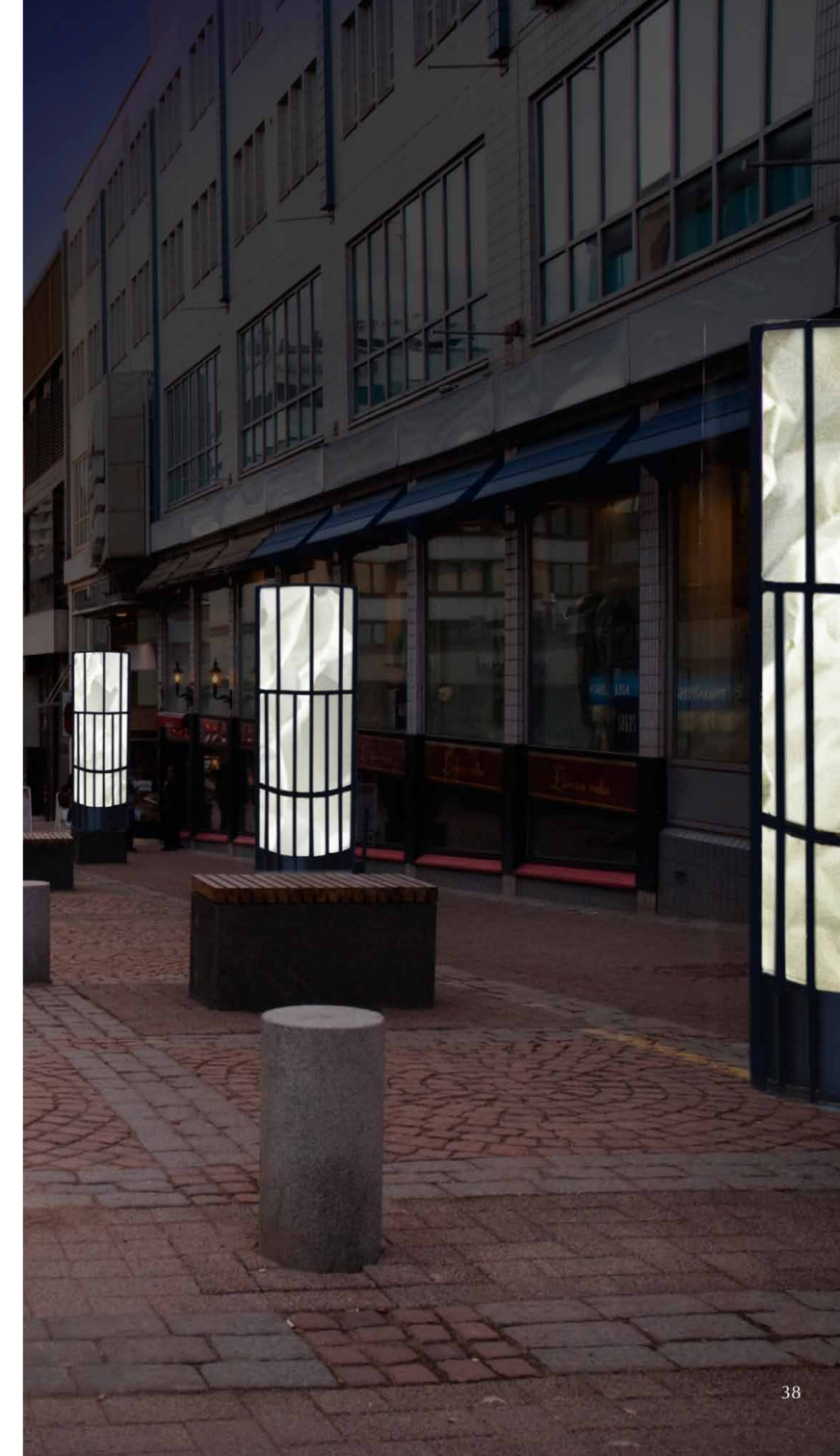
Kehikot päivällä

Rautatienkadulla teos näyttäisi tältä valoisaan aikaan. Verhoilu kehikoiden sisällä kohentaa kävelykadun tunnelmaa merkittävästi. Kehikot korostuvat verhoilun ansiosta ja muuttuvat huomaamattomista näkyviksi. Ruttu on näyttävä elementti, joka korostaa kehikon linjoja, ja molemmat tulevat luontevasti esiin. Kuva herättää varmasti hyvällä tavalla huomiota ohi kulkevilla ihmisillä. Se on pääasiassa humoristinen elementti jonka tarkoitus on ihmetyttää ja piristää kadulla kulkijoita. Se voi toimia myös muistutuksena roskien heittelyn lopettamisesta kehikoihin, ja muutenkin kaupunkisiisteydestä ja kierrätyksestä. Kehikon päälle on syytä asettaa jonkinlainen kansi, estämään kiusausta heitellä roskia yläosasta sisään.

Illalla

Kuva kokeilu hämärään aikaan valkoisilla valoilla. Valaisimet saa asennettua kehikon pohjalle ja valo tulee ylöspäin.

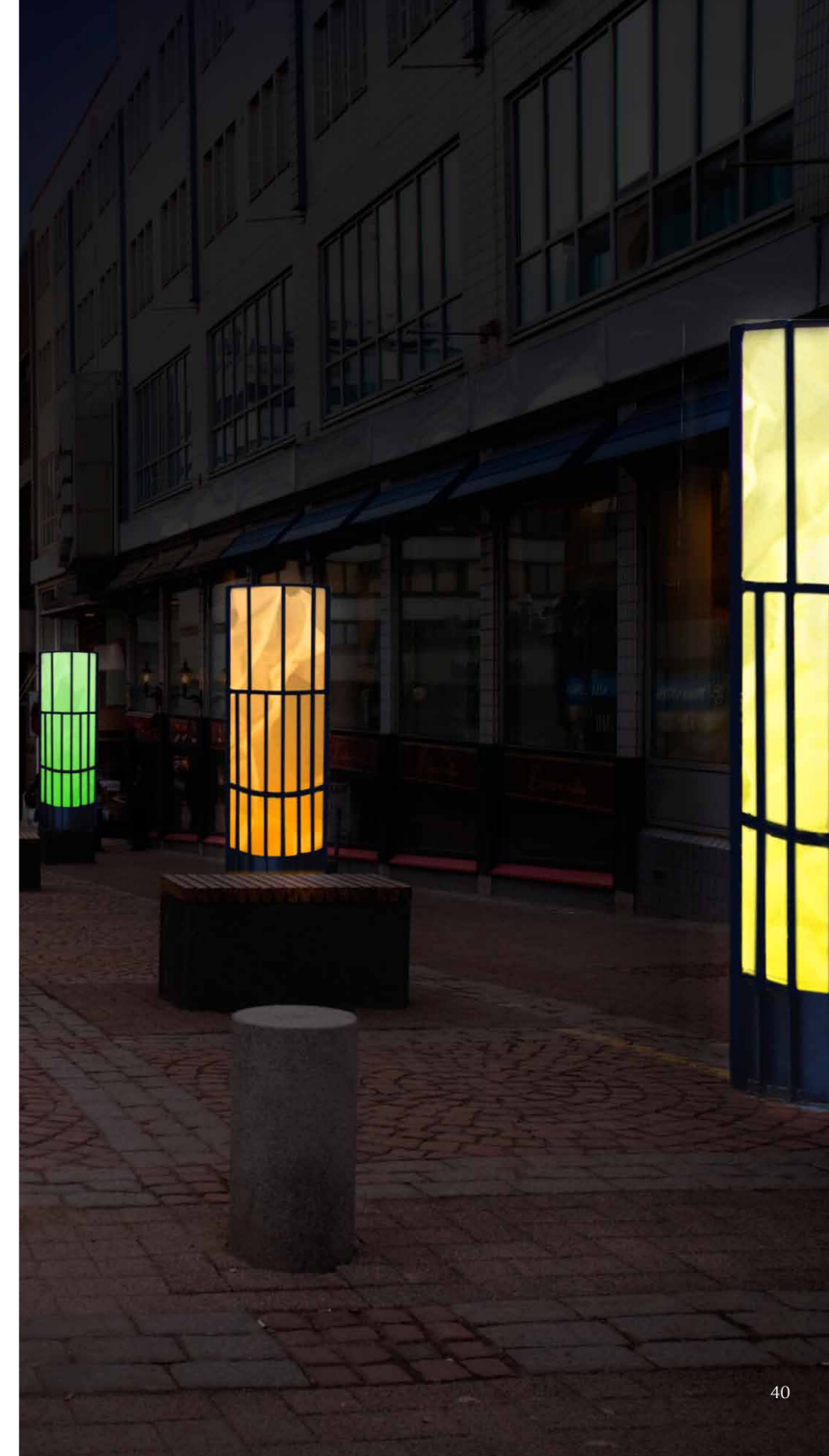

Illalla puna-sinisten valojen kanssa

Tässä ehdotus missä värit on poimittu kadun elementtien sävyjen mukaan, kuten Handelsbankenin sininen logo ja oikealla puolella näkyvät siniset ja punaiset osat ikkunoissa.

Illalla keväisissä väreissä

Verhoilu vaihtuu syksyisin ja keväisin. Molemmissa versioissa kuva pysyy samana, mutta värit vaihtuvat vuodenajan mukaan. Keväällä värit ovat piristäviä ja raikkaita, syksyllä syviä ja murrettuja.

Handelsbanken

Ruttu-kuosi lisättynä penkkeihin ja betonitolppiin

Sovellus roskapöntöissä

Ruttu-kuosilla voisi kaunistaa muitakin osia keskustan ympäristössä. Roska-astioissa se ehkä houkuttelisi paremmin heittämään roskat niille tarkoitettuihin pisteisiin. Kuosi voisi levitä pikkuhiljaa kaikenlaisiin paikkoihin, kuten julkisiin kulkuvälineisiin, niin se kulkisi myös Lahden ulkopuolelle ja reuna-alueille mainostamaan viihtyisämpää keskusta-aluetta.

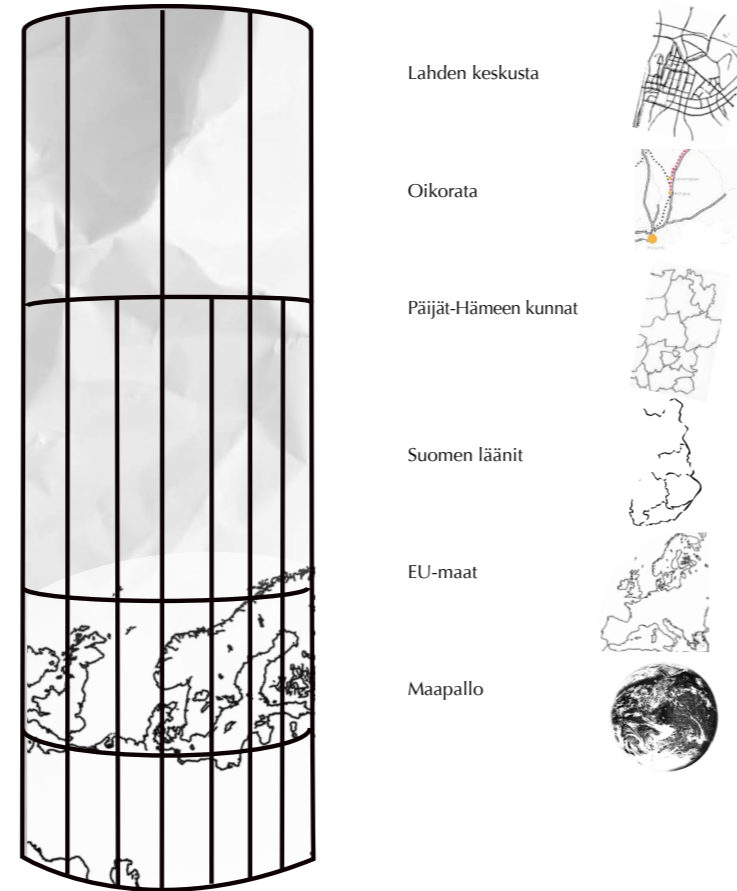
...Ja linja-autoissa

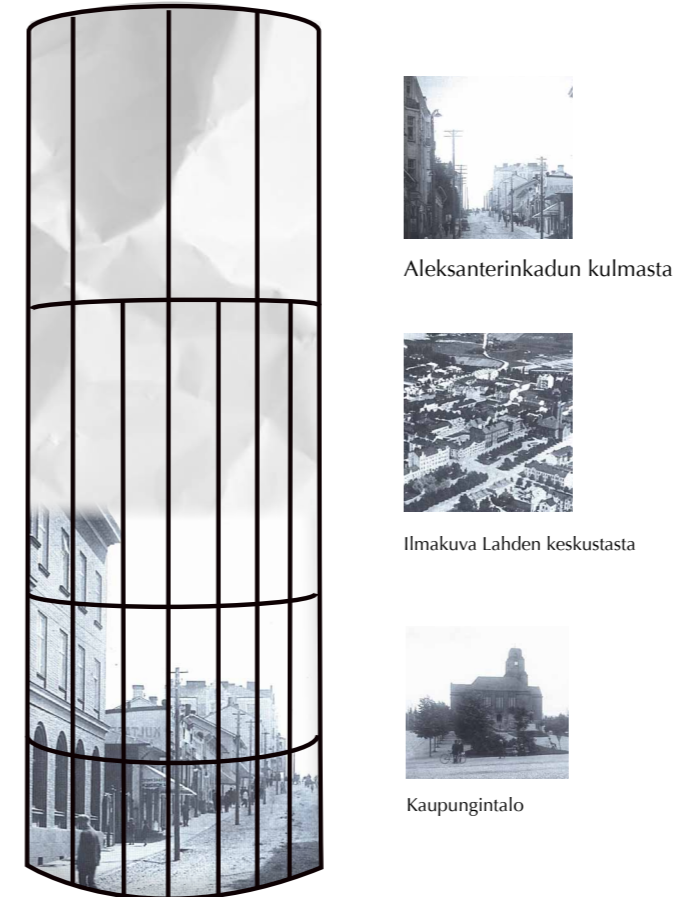
Jatkoideat konseptiin

Ruttu-idea jäi vielä konseptivaiheeseen. Oikea dia-valokuva on tarkoitus tehdä kesällä ja viedä projekti loppuun. Tässä on kolme mahdollista jatkoideaa ruttu-kuosiin, jos tuntuu siltä, ettei rutussa ole tarpeeksi volyymia sellaisenaan. Kuvaan voisi lisätä jonkin mielenkiintoisen elementin, jonka näkisi vain lähietäisyydeltä. Se toisi kuosille uuden ulottuvuuden ja lisämerkityksen.

Aluejaot - katukuvasta maanosiin

Vanhat valokuvat

Sirkuseläimet banderolleista

4.2

PERHEPUISTO

Perhepuiston alue ja huvit

Kävin tutustumassa Launeen vapaa-ajankeskukseen keväällä. Toiminnot olivat tietenkin vielä lumen peitossa, mutta osa on käytössä talviaikakin. Vapaa-ajankeskuksesta löytyi harjoitusjäähalli, keilahalli, minigolfkeskus sekä Launeen keskuspuisto. Keskuspuiston muodostavat monet osa-alueet, kuten **perhepuisto**, arboretum, sorsalampi, frisbeegolfrata, skeitti-alue, lähiliikuntapaikka, rullaluistelurata ja koira-aitaus. Koko vapaa-ajankeskuksen pinta-ala on noin 26 hehtaaria. Launeen perhepuiston alueen koko on noin 3 hehtaaria. Perhepuisto on perustettu vuonna 1989. Puisto täyttää tänä kesänä 20 vuotta ja sitä ehostetaan kesän mittaan 20-vuotisjuhlija varten mm. asentamalla uudet korkeat valaisinmastot monitoimikentän reunoille. Banderollit valaisinmastoissa ovat yksi osa ehostusta.

Perhepuistossa vierailee arviolta 100 000 kävijää kesässä ja se työllistää 10 ihmistä. Perhepuisto on ahkerassa käytössä kesäisin. Kesäkausi alkaa vapun jälkeen ja jatkuu elokuun loppuun. Siellä riittää paljon tekemistä ja harrastuksia päiväksi, koko perheelle. Leikkipuistossa on lapsille useita isoja liukumäkiä, kiipeilytelineitä ja linnake vallihautoineen. Liikennepuistossa voi ajella autolla, potkulaudalla tai polkupyörällä. Kehitysvammaisillekin on varattu omia turvallisia laitteita mm. materiaalipolku, liukumäki ja turvalliset selkänojalliset keinut. Alueella on myös minigolfrata. Puiston keskeisellä alueella oleva monitoimikenttä on oiva paikka suurille tapahtumille, kuten sirkuksille ja tivoleille. Kentällä vierailee säännöllisesti mm. Sirkus Finlandia ja Tivoli Sariola. (www.mastonet.fi/www/cms.nsf/www/Launeen_perhepuisto) ja (www.ess.fi/?article=233741)

31.

32.

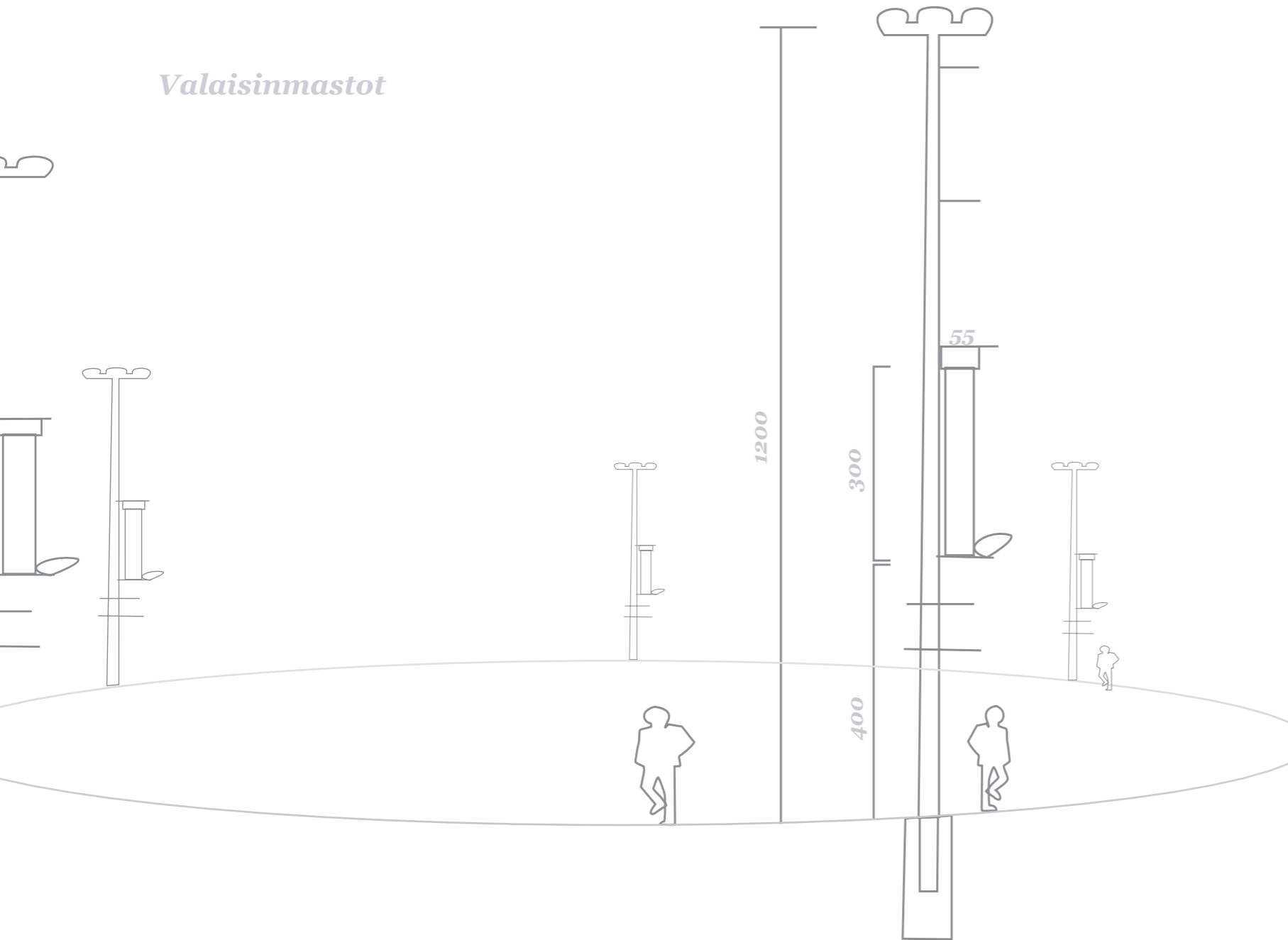

33.

34.

Valaisinmastot

Valaisinmastot ja banderollit

Perhepuiston kentän ympärille on sijoitettu kuusi kappaletta korkeita valaisinmastoja. Valaisimet ovat 12 metriä korkeita. Mastojen päässä on valonheittimet ja alemman orren toisessa reunassa on lamppu, joka valaisee banderollin pimeään aikaan. Banderolli asetetaan vaakaorsien väliin, neljän metrin korkeudelle maasta. Niille on varattu 300 senttimetriä korkea ja 55 senttimetriä leveä tila. Mainoskankaiden korkeus on oltava hieman alle 300 senttimetriä, asennussyistä.

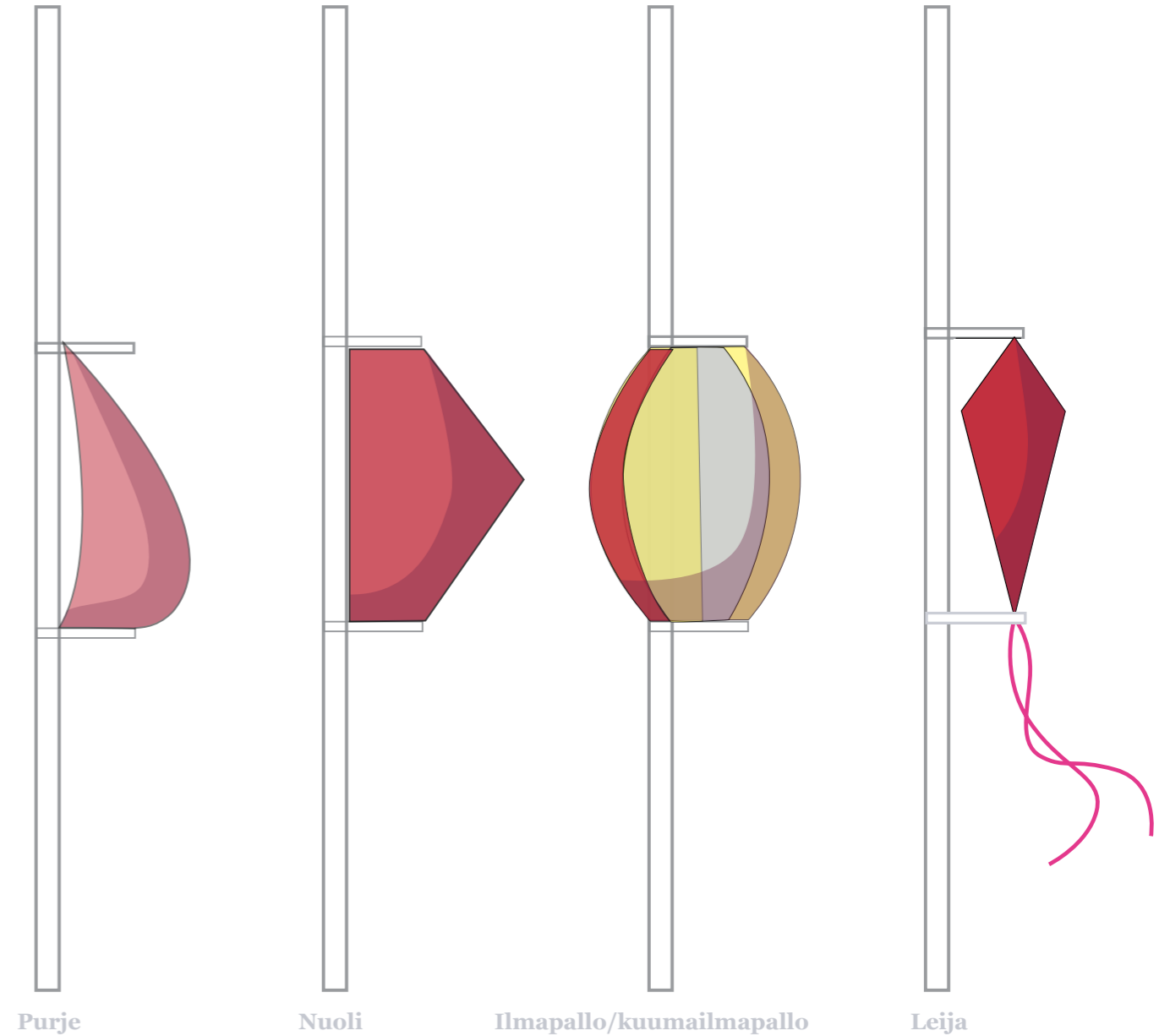
Kaavakuva mastoista ja kentästä. Valaisinpylväät on asennettu tasaisin välein hiekkakentän ympärille

Luonnoksia ja teemoja

Muodot

Aloitin mainoskankaiden suunnittelun piirtämällä karkeita luonnoksia ja erilaisia ideoita. Kokeilin muotoja ja aiheita jotka poikkeaisivat normaaleista kuvitetuista banderolleista ja toisivat siihen jonkin uuden ulottuvuuden. Kokeilin poikkeavia muotoja, jollaisia mainoskankaissa ei normaalisti käytetä. Tein versioita mm. purjeiden, kuumailmapallojen ja leijojen muotoisista lipuista. Erikoisemmat muodot tuottaisivat kuitenkin liikaa vaikeuksia ja hukkamateriaalia valmistusvaiheessa ja maksaisivat huomattavasti enemmän. Pinta oli järkevämpää pitää suorakaiteen mallisena, jolloin se on edullisempi ja materiaalia säästävä.

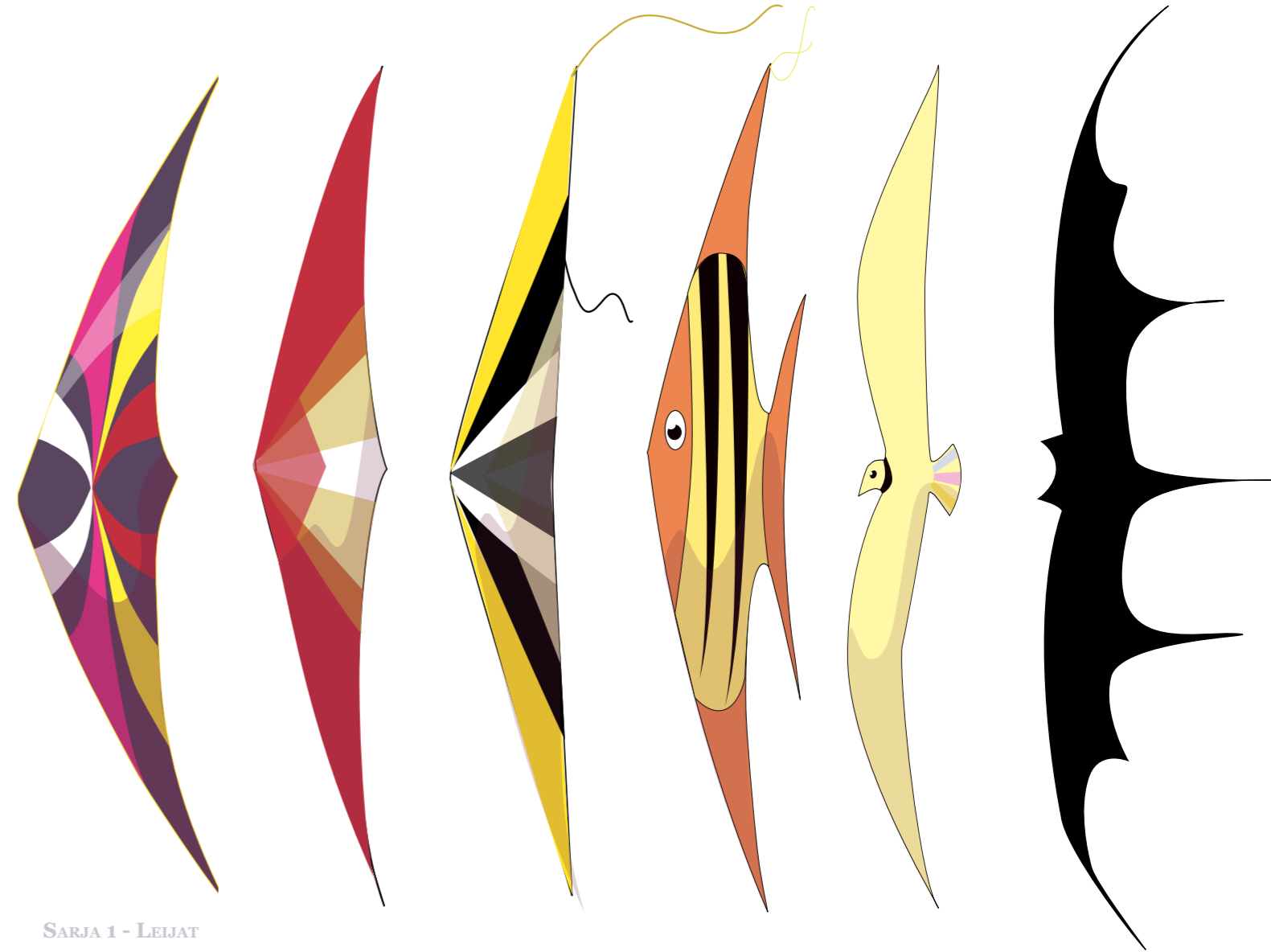

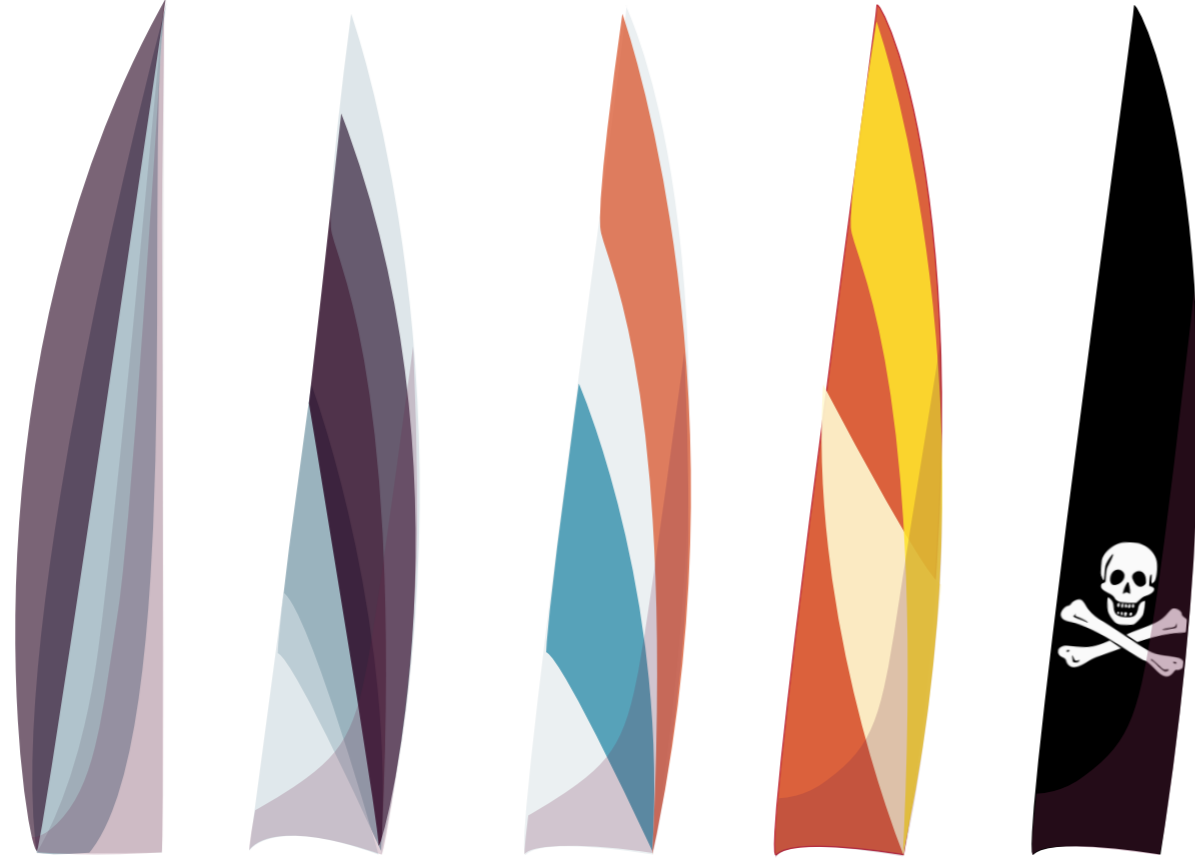
Konsepteja

Tein koneella nopeita kokeiluja kahdesta aiheista, mitkä eivät varsinaisesti liity perhepuiston tapahtumiin. Koska perhepuiston valomastot ovat niin korkeita, niihin sopisi jokin lentävä ja tuulessa lepattava aihe. Katselin Internetistä kaikenlaisia kuvia lentävistä ja lennätettävistä esineistä. Päädyin suunnittelemaan sarjat 1 ja 2, leijat ja purjeet. Internetistä löysin mitä erikoisimpia leijoja. Yhdistin sarjaan perinteisiä värikkäitä leijoja ja erikoisempia hahmoleijoja. Monitoimikenttä ja sen ympäristö olisi juuri

sopivan tuulista aluetta leijan lennätykseen. Puitossa voisi alkaa järjestää esimerkiksi kokoperheen leijalennätys tapahtumia. Kentän reunalla voisi olla leijojen jakelu tai myyntikoju. Purjeet olisivat myös näyttäviä banderolleja tuulisen kentän reunalla. Tämä aihe sopisi kuitenkin, ehkä mieluummin Lahden satamaan ja veden ääreen. Toteutus näissä molemmissa tuottaisi liikaa hankaluuksia, varsinkin, jos materiaaleina käytettäisiin oikeaa leija- ja purjekangasta.

SARJA 1 - LEIJAT

SARJA 2 - PURJEET

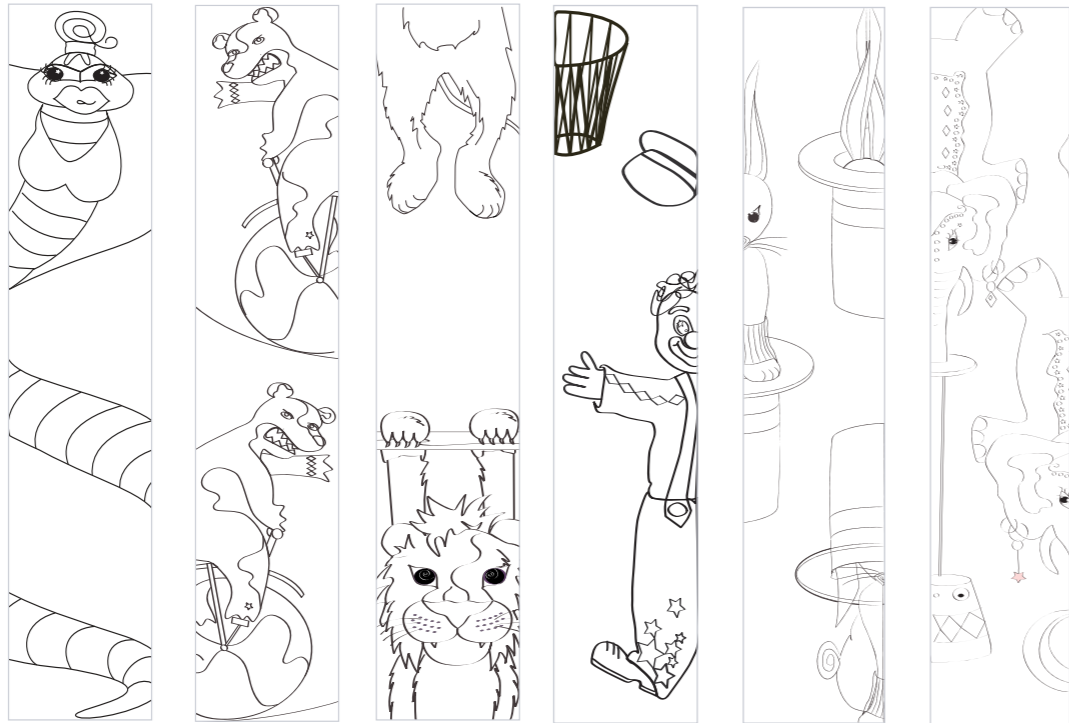
Valittu konsepti

Sarja 3 - Sirkuseläimet

Päädyin kaupungin yhteyshenkilöiden kanssa keskusteltuani, heidän kehotuksestaan tekemään banderolleista perhepuiston teemoihin sopivat, Olimme sopineet, kahden sarjan tekemisestä, eli yhteensä 12 banderollin kuvittamisesta. Käytin molemmissa sarjoissa suunnilleen samoja hahmoja. Ensimmäisessä eläimet ovat sirkuksessa. Toisessa samat sirkuseläimet ovat kuvattu perhepuiston toiminoissa. Sirkuseläimet ovat karanneet perhepuistoon mm. kiipeilemään, laskemaan liukumäkeä ja skeittaamaan. Karsin pois huonoimpia piirroksia ja valitsin

mielestäni parhaimmat banderolleihin. Olin päättänyt tehdä kuvitukset alusta loppuun käsin piirtäen ja värittäen. En kuitenkaan jaksanut olla tarpeeksi kärsivällinen piirtääkseni hahmojen ääri viivoja täysin hiotuiksi ja symmetrisiksi käsin. Siirryin tekemään ääri viivoja piirustusten päälle Illustratorissa. Se oli huomattavasti nopeampaa, jäljestä tuli siistimpää ja hahmoista symmetrisempiä. Hahmojen sommitelu ja pieni korjailu sujui näin helpommin. Hahmojen värityksen päätin tehdä täysin käsin.

SARJA 1. SIRKUSLÄIMET

SARJA 2. Sirkuksesta karanneet eläimet perhepuistossa

Värikarttoja

Värit

Tein monia kokeiluja eläinhahmojen värityksiin. Testasin raidallisia, läikkäitä, sekavia ja epäselviä väritystapoja. Tulostin hahmojen ääri viivoja paperille suuri kokoisina, väritin eri tavoilla ja katsoin kauempaa miltä ne näyttivät. Selkeimmin ja voimakkaimmin niistä erottui raidallinen väritys. Päätin tehdä kaikista hahmoista raidoitettut.

Väritin tusseilla suuntaa-antavia värikarttoja kullekin eläimelle ja näiden perusteella sain värit kuvituksiin, kullekin eläimelle sopivaksi. Seuraavaksi skannasin kuvat tietokoneelle ja poistin kuvista taustat Photoshopissa. Muokkasin myös värejä, lisäämällä sävyihin hieman kontrastia. Sitten siirsin kuvatiedostot Illustratoriin ja kokeilin kuviin sopivia taustavärejä. Sen jälkeen liitin kuvan päälle vielä ääri viivat vektoreina. Valitsin taustalle ja ääri viivoihin Pantone-sävyjä, koska ne kestävät laadukkaina kuvaa suurennettaessa painossa.

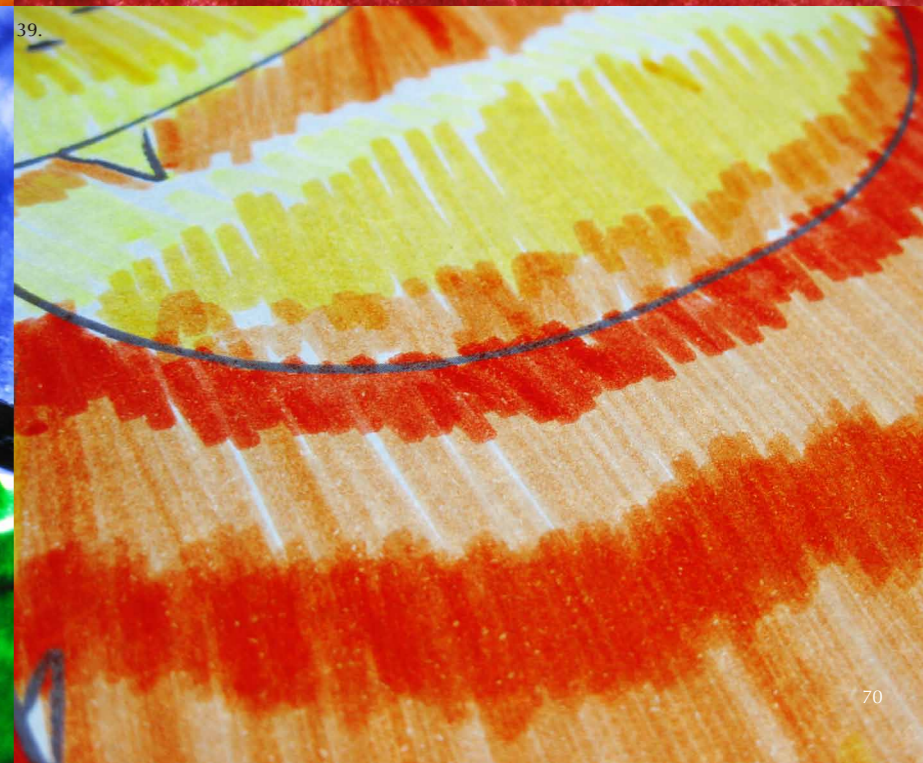

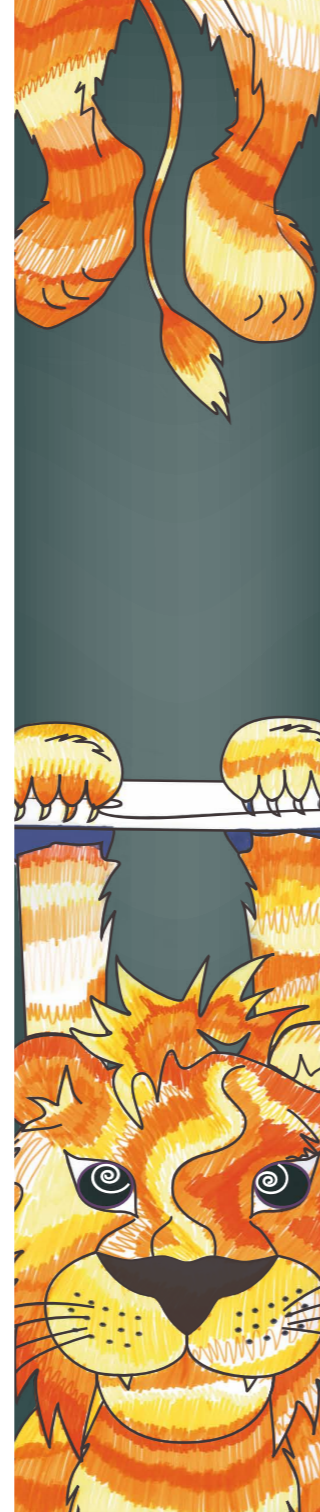
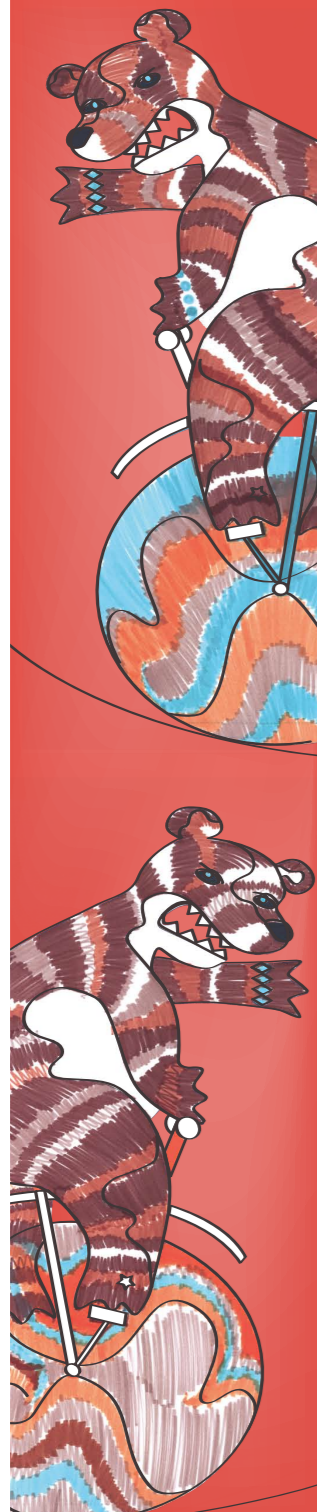
36.

37.

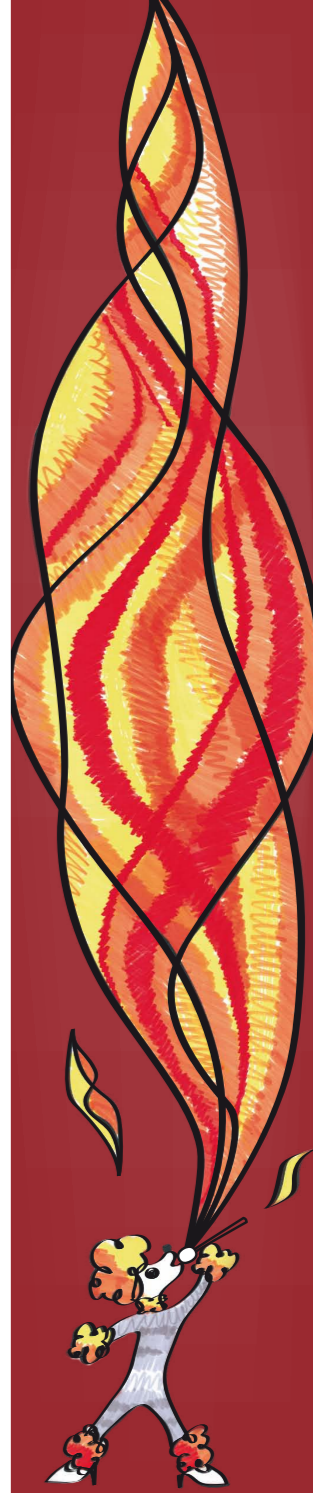
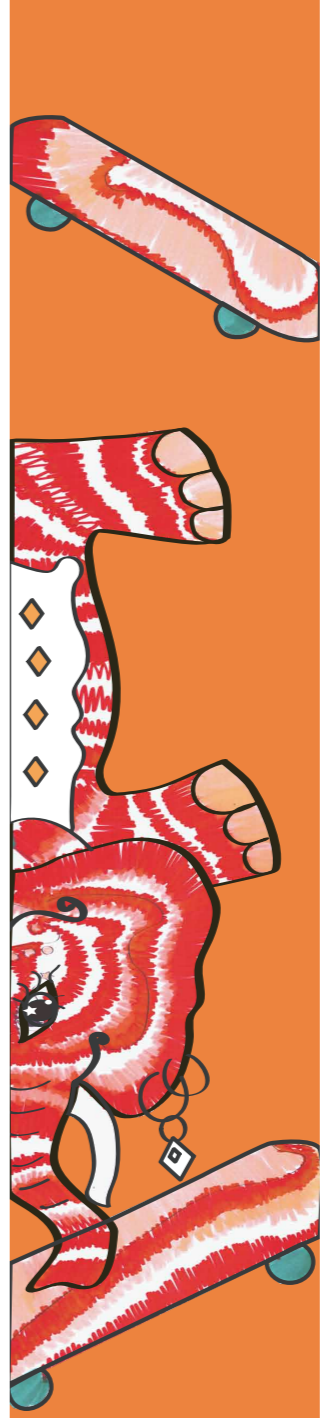
38.

39.

Toteutus

Kirjapaino

Etsin sopivia kirjapainoja Lahdesta, jotka valmistavat ulkokäyttöön tarkoitettuja lippuja ja banderolleja suureen kokoon. Kovin montaa sellaista ei ollut. Lahdessa suuri kokoisia ulkokäyttöön tarkoitettuja mainoskankaita valmistavat mm. Valopalkki ja Leeviprint. Otin yhteyttä Leeviprinttiin, ja kerroin työn yksityiskohdat. He antoivat hinta arvion ja ohjeita, kuinka banderolleista saisi parhaan ja laadukkaimman lopputuloksen. Heti aluksi he kertoivat että, lippukankaan rullan leveys on 1,5m joten olisi taloudellisempaa kaventaa alkuperäistä kokoa 5 cm. Koko 50 cm x 300 cm sopi tuotantoon linjalle paremmin ja lippuja mahtuisi kolme vierekkäin painolinjastolle.

Painotekniikka

Sovin tapaamisen Leeviprintin myyntiasistentti Kirsi Metsä - Heikkilän kanssa ja kävin paikan päällä tutkimaan materiaaleja ja painoteknisiä asioita. Hän suosittelee parhaimman tuloksen saamiseksi muutamia materiaali vaihtoehtoja, joista sain valita.

Yleisenä ohjeena he kertoivat, että aineistot banderolleihin on paras tallentaa EPS - muodossa, CMYK - värisenä. Läheltä katsottaessa resoluution olisi hyvä olla n. 300dpi 1:1 koossa, jotta kuva tulostuu tarkkana. Kaukaa katsottavassa suuressa kuvassa kävisi vähempikin esim. 200dpi. Tulosteet tehtäisiin 4-väritulostimilla, joten hinta on sama 2- ja 4-väri aineistolle. Tulostusvärit olisivat liuotinvärejä ja aineisto saisi olla myös kuvatiedosto, esimerkiksi valokuva tai skannattu kuva. Siihen voidaan liittää halutessa vektorigrafiikkaa ja tarvittaessa lisäksi PMS-sävyjä mukaan. Paras lopputulos Ruttu-valokuvan suurennokseen saataisiin laakadiasta.

Materiaalit ja jälkikäsittely Launeelle

Launeen keskuspuiston banderolleihin Kirsi Metsä - Heikkilä suositteli ulkokäyttöön tarkoitettua, palo-suojattua ja läpivärjättyä lippukangasta (Eco Flag, 100% polyester-kangas, paino 117 g/m²). Kuvat tulostetaan sublimaatiotekniikalla, jossa CMYK - liuotinvärit tulostetaan kankaalle ja "prässätään" lämmöllä kankaan sisään. Lämpöaste on n. 100 astetta ja tekniikka takaa sen, että värit kestävät pitkään. Kangas on kestävä, tuulenläpäisevä ja pesunkestävä. Haittapuoli läpikuultavassa kankaassa on, että värit näyttävät hieman haaleammilta toiselta puolelta, varsinkin pilvisellä säällä. Läpivärjätty lippukangas oli hyvä ja tulosteet päätettiin tehdä sille. Jälkikäsittelynä kankaiden reunoille ommeltaisiin vahvikenauhat sekä sinkityt purjerenkaat, joista kangas saataisiin kestävästi kiinnitettyä. Kiinnitystapa varmistettaisiin vielä ennen asennusta.

Jälkikäsittely Rautatienkadulle

Rautatienkadun kehikoihin tulevien mainoskankaiden materiaalin vaatimus on valonläpäisevyys ja kestävyys. Siinä parhaaksi materiaalivaihtoehdoksi osoittautui kovan etsinnän jälkeen paksusti laminoitu paperi. Valo kuultaa siitä hyvin läpi ja se on tarpeeksi jäykkä. Sen leveys on vain 1,35 m, mutta kuvia tulee kaksi vierekkäin joten tuloste voidaan tehdä kahdessa osassa pystysuunnassa, jolloin leveydestä tulee riittävä (2 x 1,35 m.). Jälkikäsittelynä materiaaliin tulee purjerenkaat sivuille. Kuvat sidotaan renkaiden kohdilta yhteen nippusiteillä.

Koevedokset

Sain ensin koevedoksen yhdestä banderollista ja kuva näytti oikein hyvältä läpivärjetyllä lippukan-kaalla. Vedoksen koko oli noin 40 % oikeasta koosta. Tein kuvan ääriviivoista paksummat vedosta varten. Ne vedostuivat koekappaleeseen kuitenkin liian pak-suiksi, muuten kuva ja värit näyttivät juuri miltä olin ajatellutkin. Kokeilin lipun näkyvyyttä ripustamalla sen parvekkeelle. Kuva ja värit näyttivät selkeiltä myös neljännen kerroksen korkeudessa. Olin tyyty-väinen mallikappaleeseen, viimeistelin ja hienosää-din muutkin banderollit painokuntoon. Kävin kat-somassa valmiita koevedoksia Leeviprintissä viikkoa ennen seminaaripäivää. Kaikki vedokset olivat hyviä, ja sain ne mukaan seminaariin näyttille.

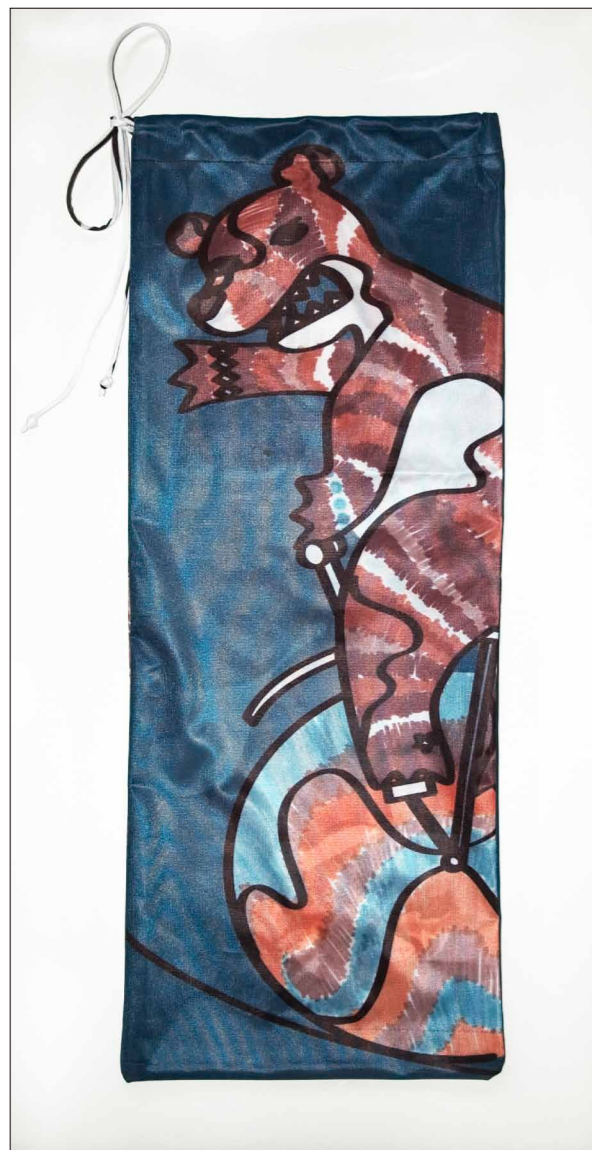
Valmiit vedokset

Valmiit banderollit valmistuivat noin viikko seminaaripäivän jälkeen. Leeviprintin asentajat kävivät katsomassa valomastoista kiinnityskohdat ja Banderollit ripustettiin pian sen jälkeen. Banderollien tarkaksi kooksi tuli 450 x 2750 mm.

Valmiit vedokset ripustettuina

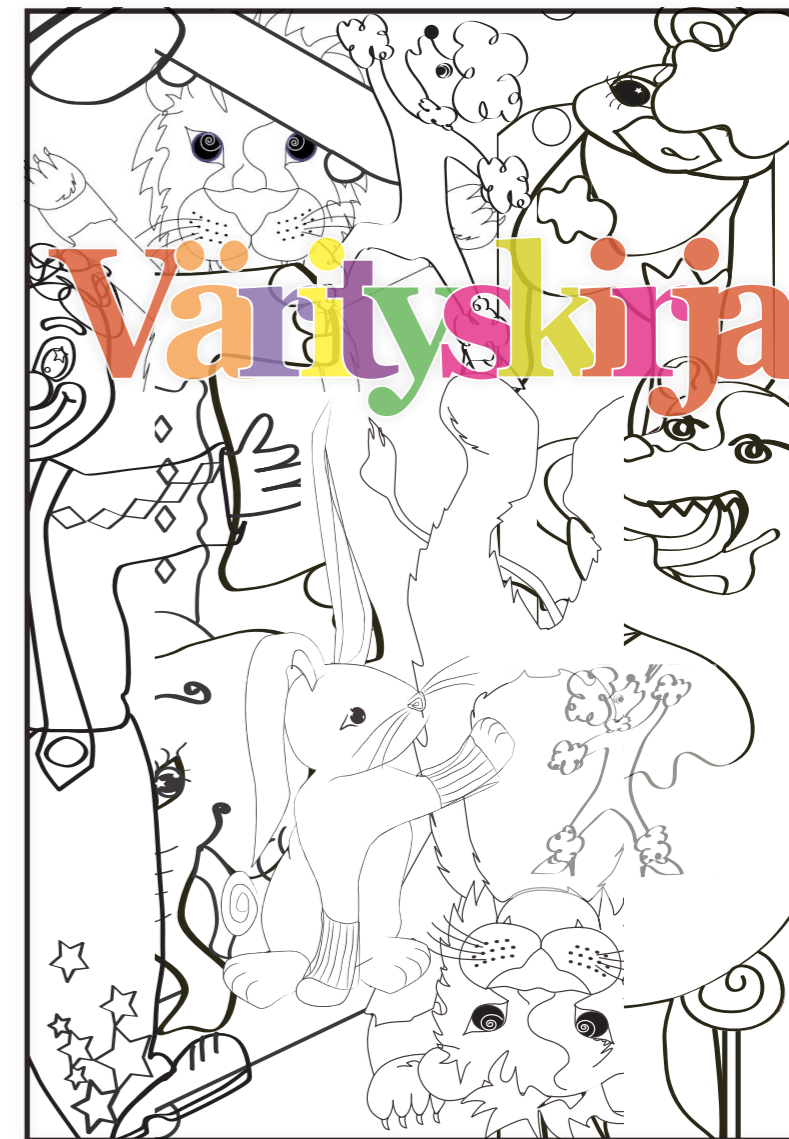

Kuljetuspussi

Ompelin ensimmäisestä koevedoksesta suljettavan pussin. Se on tarkoitettu lip-pujen kuljetukseen ja säilytykseen.

Värityskirja

Loppujen loppuksi piirsinkin paljon enem-män hahmoja kuin banderolleihin tar-vitsi, joten kokosin kaikista piirtämistäni hahmoista värityskirjan. Siinä on hahmoja jotka eivät banderolleihin mahtuneet.

Arviointi

Kaksiosainen tehtävänanto teki projektista mielenkiintoisen ja haastavan. Oli hienoa kokeilla taitojaan graafisessa suunnittelussa ja kuvittamisessa kahteen erilaiseen kohteeseen. Oli myös hauskaa, että lopputyöksi oli mahdollista valita aiheen joka ei liity varsinaisesti pakkausmuotoiluun.

Projekti alkoi joutuisasti helmikuun alussa. Tapasin Lahden kaupungin yhteyshenkilöitä tiheästi, viikon tai kahden välein. Useiden tapaamiskertojen ansiosta molemmat osat etenivät ja kehittyivät tasaiseen tahtiin. Kokouksissa sain aina kuulla rakentavaa palautetta työstä ja sain neuvoja mihin suuntaan jatkaisin seuraavaksi. Kaksiosaisessa projektissa oli kätevää, että pystyin pitämään taukoa toisesta osasta, kun se ei edennyt, ja jatkamaan toista sillä aikaa. Kun ajatukset saivat hetken hautua, homma sujui taas paremmin.

Nopean aikataulun takia tein ripeitä päätöksiä, varsinkin Launeen banderollien suhteen, sillä ne oli tarkoitus alun perin saada painoon ja valmiiksi toukokuun alussa. Huhtikuun loppupuolella huomasin,

etteivät taitoni ja aika riitä tekemään kaikkea niin lyhyessä ajassa. Jouduin karsimaan seminaarissa esiteltävästä työstä toisen sarjan banderolleista ja esittelemään vain ensimmäisen. Oli harmillista, etten saanut valmiiksi kaikkia osia, mutta toisen banderolisarjan tein valmiiksi jo kesäkuussa.

Suunnittelutyöhön olen tyytyväinen molemmissa osissa varsinkin tiukan aikataulun huomioon ottaen. Aikaa oli vähän ja tein parhaani, kuitenkin valitsematta helpointa tietä. Hankalaa suunnittelussa oli myös töiden julkinen sijainti. varsinkin kun en ollut aikaisemmin tehnyt työtä näin julkiselle paikalle. Rautatienkatu on Lahden vilkkaimpia katuja ja monet ihmiset tulevat arvostelemaan työtäni ohi kulkiessaan. Opin projektin aikana paljon hyödyllisiä asioita, varsinkin painotekniikasta ja ripeästä suunnittelu tahdistista. Tiedoista ja taidoista on varmasti hyötyä tulevaisuudessa. Varsinaista ohjaajaa työssä ei ollut, mutta sain prosessin aikana paljon kannustusta ja ohjeita Päivi Airakselta, Hannu Neuvoselta, Marja Lampaiselta ja monilta opettajilta, sekä luokkatovereilta ja lähipiiriltä.

Lähteet

Kirjallisuus:

Hassinen, E., 2005, *Satavuotias Lahden kaupunki*, Lahti: Päijät-Paino Oy
Hundertmark, C., 2004, *The art of rebellion : world of streetart*, Corte Madera (Calif.) : Gingo Press
Lempinen, J., 2005, *Kantri & urbaani*, Helsinki: Maahenki
Niskanen, R., 2007, *Lahti arjen kauneus*, Lahti: Markprint
Taivalsaari, E., 2006, *Sirkuselämää*, s.13, 14, 16, Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
Volz, Wolfgang, Lilja, Torsten, *Lilja Art Fund Foundation*, 1996, Christo and Jeanne-Claude projects, London: Azimut

Sähköiset lähteet:

<http://mikaeli.mikkeliarkk.fi/mikaeli/arkisto/maaseutu/monitoimitiloja/toimintaa.htm>, 20.5.2009
http://fi.wikipedia.org/wiki/Miina_Äkkijyrkkä, 20.5.2009
http://www.spiritofnature.net/puuarkkitehtuuripuisto_popup1.html
<http://www.lahden uutiset.fi/vapaa-aika/Kulttuuriuutiset>, 10.5.2009.
<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/8590F317977370ECC2256EF200201352>
<http://www.leeviprint.com> (myös suullinen lähde)

Kuvalähteet:

1 - 4 Hassinen, E., 2005, *Satavuotias Lahden kaupunki*, Lahti: Päijät-Paino Oy
5 - 8 Maisa Mutanen
9 <http://mikaeli.mikkeliarkk.fi/mikaeli/arkisto/maaseutu/monitoimitiloja/toimintaa.htm>
10 http://fi.wikipedia.org/wiki/Miina_Äkkijyrkkä
11 - 12. Volz, Wolfgang, Lilja, Torsten, *Lilja Art Fund Foundation*, 1996, Christo and Jeanne-Claude projects, London: Azimuth
13 - 16. Taivalsaari, E., 2006, *Sirkuselämää*, Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
17 Kero, E., 2005, *Iso mies ja rannan koirat*, Kustantajat Sarmala Oy
18 http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schwarzer_Hund.jpg
19 Kirkkopelto, K., 2006, *Hirmuista koulupäivää hirviö*, Porvoo, WS Bookwell Oy
20 - 21 Kero, E., 2005, *Iso mies ja rannan koirat*, Kustantajat Sarmala Oy
22 - 47 Maisa Mutanen + Kanssi ja johdantokuvat: Maisa Mutanen

43. 44.
42. 45.
39. 40. 41. 46.
38. 47.
37. 36. 32. 31. 48.
35. 49.
34. 33. 30. 28. 27.
59. 58. 60. 29. 26.
57. 56. 54. 53. 25.
55. 50.
24. 16. 51.
23. 22. 17. 15.
21. 20. 14. 52.
19. 18. 13. 2.
12. 3.
11. 4.
9. 7. 5.
10. 8. 6.

1

